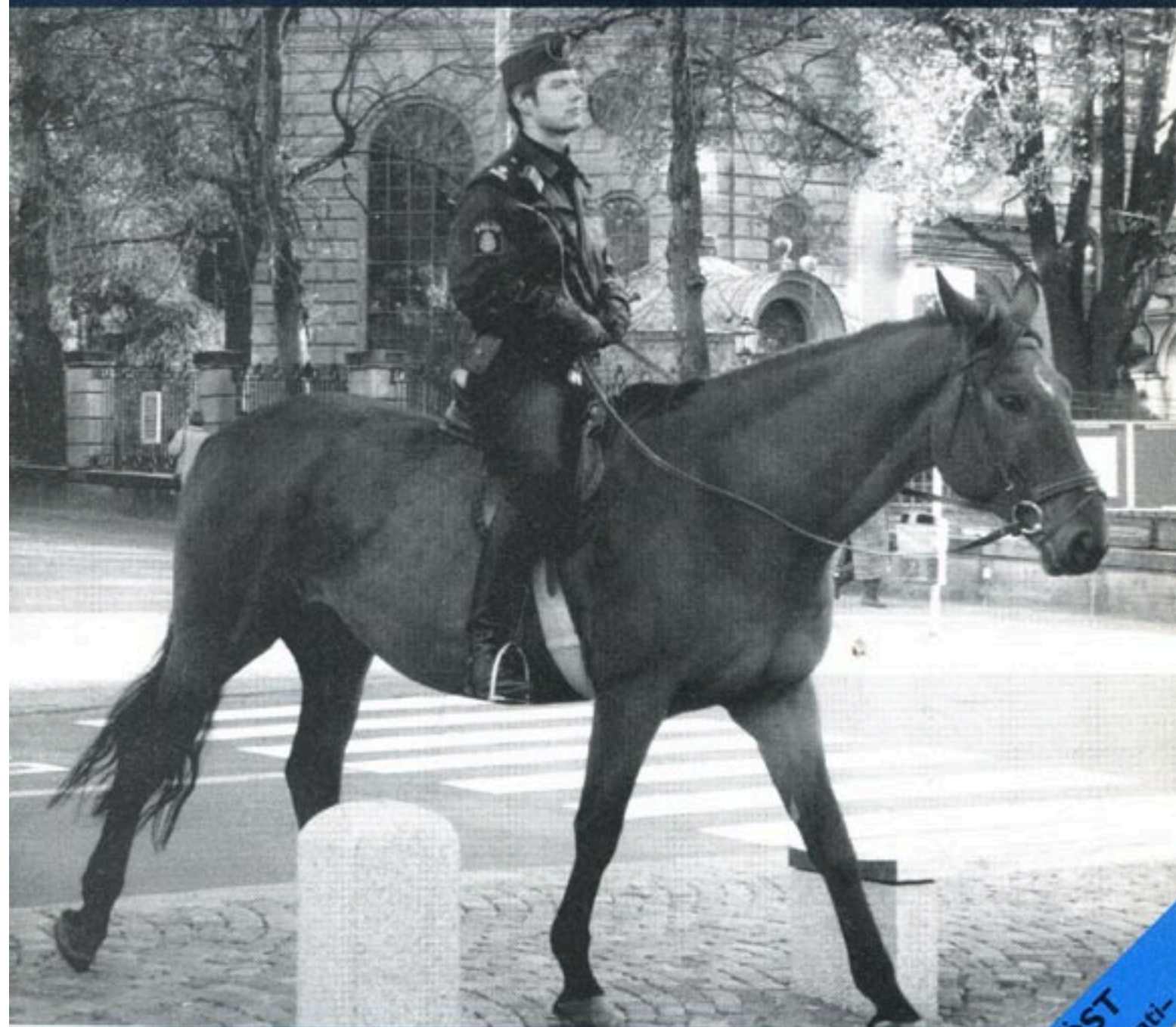

CONTRA

nr 6 1997 (nr 136 från starten) årgång 23 Pris 25:-

**Den ineffektiva polisen
Kärnkraftsavvecklingen
Edmund Burke**

FRIHETENS RÖST
för västerländsk demokrati

CONTRA

oberoende borgerlig tidskrift
utges sex gånger årligen
ISSN 0347-6472

Copyright Stiftelsen Contra

Eltertryck endast efter överenskommelse

Ansvarig utgivare

Tommy Hansson

Adress

Box 8052, 104 20 STOCKHOLM

Telefon 08-654 95 52

Telefax: 08-652 48 99

E-post contra@algonet.se

Internet hemsida <http://www.algonet.se/~contra>

Prenumeration

Minst 145, rekommenderat 200 kronor, per år.
Inbetalas på postgiro 85 95 89-4 eller bankgiro 443-5467.

Finland: Minst 100 mark per år.

Finländskt girokonto 800055-1125829.

Norge: Minst 140 norska kronor per år.

Norskt postgiro 0806 199 8277.

Danmark: Minst 130 danska kronor per år.

Danskt postgiro 1 69 06 98.

Medarbetare

Styrelseordförande: Géza Molnár

Redaktion: Tommy Hansson, Carl Johan Hartt, Carl

G. Holm, Niclas Thorselius och Tommie Ullman

Övriga medarbetare: Bertil Häggman, Birger Larsson,

Bertil Lindblom, Arne Sundström, Marok Zyto samt

Christor Adokors, Italien, Peter Hartvig, Danmark, Bertil

Wedin, Mellersta Östern, Allan C. Brownfeld, USA och

Rune Westin, Australien.

Annonser

Johannes Direkt 0522-363 50

Presslagd 1997-11-18
Sävsjö Grafiska, Sävsjö 1997

Ineffektiv polis

Omslaget. I detta nummer av Contra granskas svensk polis. Effektiviteten lämnar mycket övrigt att önska. Andelen uppkärlade brott är lågt, trots polisens stora resurser. Det är inte bara Palme-utredningen som är ett stort fiasko. Hela den svenska rättsapparaten får lågt betyg på prestation i förhållande till resursinsats i en jämförelse med våra grannländer. Detta trots att många enskilda polismän gör storartade insatser.

Omslagsfotot är taget av Tommy Hansson.

CONTRA-NYTT

Julkappar från Contra

En prenumeration på Contra är den givna julklappen till politiskt medvetna. Om Du kontaktar Contra ordnar vi ett gåvobevis. Andra alternativ går att hitta i den katalog som vi bifogar detta nummer av Contra.

Nya klisteretiketter

Contra håller på att ta fram en ny serie klisteretiketter. De gamla etiketterna, med bland annat stöd för Contras i Nicaragua, Sovjet ut ur Baltikum och Krossa TV-monopolet har lyckligtvis blivit inaktuella. De nya etiketterna tar upp annat som är fel här i världen. I nästa nummer av Contra ska vi närmare granska vad som händer med kraven på de gamla etiketterna, liksom närmare presentera de nya.

Vi vill ha Din (gamla) telefonkatalog!

Contra behöver i sitt arbete telefonkataloger för hela landet. Några av redaktionens kataloger börjar bli lite väl ålderstigna och vi vänder oss därför till läsarna och ber om telefonkataloger för i år eller förra året från följande områden: Ystad, Helsingborg, Kristianstad, Jönköping, Gotland, Borås, Skövde, Karlstad, Västerås, Umeå, Luleå, Blekinge, Växjö och Linköping.

För att Du ska slippa undan Postens höga avgifter (Contra har rabatt) och för att vi inte ska drunkna i många exemplar av samma del, ber vi Dig att kontakta Contra innan Du skickar in Din katalogdel (årets eller förra årets utgåva).

Republikanerna

(Annonser)

Finns det någon eller några som vill bilda en borgerlig politisk förening med beteckningen Republikanerna? Ring Bengtsfors 0531-612 65 Ewald, Dalby 046-2005 41 Lars eller Malmö 040-94 86 77 Michael.

I det svenska EU-valet 1995 var det tolv personer som röstade på Republikanerna. Det finns ett Republikanskt Parti i USA och det borde även fungera i Sverige och övriga EU med ett sådant. Valet till EU skall göras med hela EU som en valkrets. Ja till EMU och svenskt medlemskap i NATO. Skrota facket diktatoriska löneförhandlingsmonopol. Förbjud strejker och lockoutter, lagstifta om medling. Kollektivavtal skall inte företagare behöva teckna. Sänk företagsstöden och arbetsgivaravgifterna. Slå samman försäkringskassa, arbetslöshetskassa och socialvård till en allmän försäkring, de som vill skall kunna använda den allmänna försäkringen till studier på hel- eller deltid, om de inte kan få mer studielån eller pryja som lärling på någon eller några arbetsplatser. Nej till svenskt bistånd och handelsförbindelser med kommunistiska diktaturer. Stoppa

krämarfilosofin. Man kan inte tjäna både Gud och Mammon. Ja till kärnkraften. De offentliga lönerna ska hållas tillbaka tills statsskulden är nere på noll kronor. Skrota pressstödet. Apoteksbolagets monopol skall skrotas. Röstplikt skall gälla. Skicka ut de dagliga riksdagssammanträdena i TV1 eller TV2 så att hela landet kan se dem. Börsnotera och sälj Vin o Sprit AB och Systembolaget. Skrota försäljningsmonopolet. Beslutande kommunala folkomröstningar om flyktingpolitiken eller andra frågeställningar. Förbjud totalitära organisationer som inte tolererar ett folkvalt parlament.

Olagliga register över "högerextremister" förstördes av SÄPO

I mitten av 1980-talet upprättades inom SÄPO register över personer som misstänktes vara "högerextremister" – i strid mot gällande regler. Stig Johansson, som arbetade på SÄPO, upptäckte saken och medverkade till att delar av materialet förstördes.

"Svensk polis i förfall" var rubriken på en artikel i DN Debatt den 9 juni 1996. Författare var före rikspolischefen Carl Persson och Esbjörn Esbjörnsson, som varit byråchef vid rikspolisstyrelsen. Författarna dömde ut polisens arbete på punkt efter punkt. Och den allmänna opinionen håller med. För två år sedan, 1995, var det 77 procent av allmänheten som hade förtroende för ordningsmakten. Nu är det 49 procent, och 38 procent säger rent ut att de misstror polisen.

Förtroendet för polisen – och säkerhetspolisen – kan inte ha blivit bättre efter turerna med snickaren Torsten Leander. Själv tappade jag förtroendet för SÄPO redan i augusti 1986, även om det fortfarande finns bra tjänstemän där.

Förbjuden åsiktsregistrering drabbade både höger och vänster

Fallet med Torsten Leander handlar om åsiktsregistrering, som förbjöds 1969. Det visade sig dock att SÄPO tagit lätt på förbudet, och att uppgifter i de otillåtna registren använts på ett lättvindigt sätt. Saken blev inte bättre av att svenska statens representanter i processen Hans Corell (nu vid FN i New York) och Klas Bergenstrand (numera Riksåklagare) ljög om sakförhållandet inför Europadomstolen i Strasbourg, vilket medförde att Leander förlorade målet med fyra röster mot tre.

Även jag stötte under min tid vid SÄPO på åsiktsregistrering, men då var det så kallade högerextremister som förekom i registren. Det var naturligtvis lika förbjudet att registrera höger- som vänsterextremister enligt det kungliga brevet från 1969.

Trots förbudet mot åsiktsregistrering kunde DN den 9 maj 1987 publicera en artikel av Rolf Stensgård med den braskande rubriken "Högerextrema poliserna".

SÄPO spanade i 15 år. Det handlade om så kallade högerextrema poliser, om vilka det enligt dåvarande SÄPO-chefen Sven-Åke Hjälmsroth, fanns noteringar från 1970, 1972, 1975–1979, 1982 och 1984. Bland annat påstods det att det hade spelats tysk marschmusik i Norrmalmspolisens garage. En sak som drogs fram var att en polisinspektör vid Norrmalmspolisen regelbundet anordnat föredrag i en källarlokal i Gamla Stan i Stockholm, van der Lindeska valven. I radions "Kanalen" hölls en debatt om saken den 10 april 1987, vilket var fyra år efter det att mötena upphört. Polisstyrelsens ordförande Roland Öhrn (s) och andre vice ordförande Carl Cederschiöld (m) gick till våldsamt angrepp mot mötena, medan polisfackets representant i debatten, Kaj Jonsson, förgäves försökte föra en mer sansad diskussion.

Jag anmodades vid den här tiden att tillsammans med min sektionschef och min rotelchef besöka biträdande läns-polismästare Gösta Welander för att diskutera de "högerextremistiska poliserna". Jag kände då till att polisinspektören ordnade mötena och att de flesta deltagarna var poliser vid Norrmalmspolisen. Många var "extra polismän" (nyanställda), vilket innebar att de lätt kunde skiljas från yrket och att de kunde stoppas från ordinarie tjänst om de gjorde något opassande.

SÄPO spanade på politiska föredrag

Jag spanade själv aldrig på mötena, men uppenbart var att SÄPO gjorde det och att SÄPO haft en observationslokal för att granska vad som hände och vilka som deltog. Jag gick in till en av de två SÄPO-intendenter som ledde utredningen och bad att få se vad som låg till grund för SÄPOs spaning. Jag fick då en två A4-sidor lång lista med de deltagande polisernas namn och personnummer, samt

några anteckningar om mötena. Den sista noteringen var från den 27 april 1983, då det gjorts en förteckning över vilka som deltog i mötet. För Welander kunde jag bara berätta att jag kände till namnen på några av de poliser som deltagit, liksom på några av föredragshållarna. Bland talarna kan nämnas författaren Dragan Jovius, som skrivit böcker om Sovjets verksamhet i Sverige, före föreståndaren för Arbetarrörelsens arkiv, Tage Lindbom samt rådmannen Bernt Ohlin från tingsrätten i Västerås. Några av de äldre mötesdeltagarna kände jag själv, eftersom jag tjänstgjort tillsammans med dem. Jag frågade dem vad som hänt och de hade inget negativt att säga om vare sig polisinspektören som ordnade mötena, föredragshållarna eller mötesdeltagarna.

Jag tog senare upp frågan om namnlistan och ifrågasatte om den stämde överens med det kungliga brevet om vad som fick registreras. Efter mitt påpekande gallrades ordentligt i registren, men det bör kanske tilläggas att uppgifterna inte ingick i det centrala registret, utan hölls separat i den rotel som svarade för utredningen, subversionsroteln.

Uppgifterna om mötena släpptes ut till media och det fick långtgående konsekvenser för flera inblandade. Bland annat kom polismännen Leif Tell och Thomas Piltz att utpekats som synnerligen våldsbenäigna och "högerextrema", bland annat i TV-program av Lars Borgnäs. De har dock så småningom fått upprättelse genom att de har tilldömts skadestånd på tiotusentals kronor när liknande uppgifter om dem splitts i bokform. Polisinspektören som ordnade mötena visades i media i bild och påstods bland annat ha hotat kungafamiljen. Han har fortfarande tio år senare en chefsposition vid Stockholmspolisen. Vidare råkade den riksdagsstenograf som jag berättat om i tidigare artiklar illa ut och grava lögnar om honom spreds i media. Det var delar av SÄPO och sosseregeringen som ansåg att det tjänade deras syften att angripa en oförvitlig tjänsteman. Han förtidspensionerades från sina uppdrag i riksdagen, utrikesnämnden och krigsdelegationen. Själv råkade jag också ut för en mångårig polisutredning, som bara ledde till en hemligstämplad utredningsrapport, som jag inte ens själv fått ta del av, med hänvisning till "rikets säkerhet".

(Fortsättning på sidan 9)

Får vi valuta för alla pengar som satsas på polisen?

Den norske forskaren Jan-Erik Lane har jämfört kostnaderna för rättsväsendet (polis, domstolar och fängelser) i de nordiska länderna. Per invånare kostar det svenska rättsväsendet 2230 kronor, det norska 1881 kronor, det finska 1200 kronor och det danska 1570 kronor. Får vi i Sverige bättre rättssäkerhet och färre brott än våra nordiska grannar?

Om vi räknar antalet fångar per 100000 invånare är antalet nästan lika stort i de fyra länderna. Men i Norge är det betydligt färre som åtalas – och i Finland fler. De norska skurkarna tycks dock sitta in så länge att antalet fångar blir lika stort som i de andra länderna.

Den svenska polisen har 26 000 anställda. 18 000 poliser och 8 000 "civilanställda". Det är fler per invånare än i våra grannländer. Den svenska polisen kostar varje år 12 miljarder kronor.

Statistiken visar att det begås fler brott i Sverige än i grannländerna. Därför kanske vi behöver fler poliser. Ett annat sätt att se det är att fler poliser driver upp brottsligheten. Fler anställda måste motivera sin existens.

Som alla andra byråkratier vill polisen ha mer pengar och fler anställda. Man klagar på bristande resurser och berättar om hur anmälningar blir liggande och hur uttryckningar inte blir av – för att man inte kan betala ut mer övertidsersättning. SÄPO tar till ett annat knep, i sin senaste verksamhetsberättelse berättar SÄPO att organisationens viktigaste uppgift är kampen mot högerextremismen. Med en vänsterregering vid makten ger det säkert klirr i kassan (vad Contra kan bedöma är det dock inte högerextremister utan socialistiska grupper med nationell inriktning, som är de som föranleder SÄPOs uppmärksamhet). Alldeles bortsett från om det är höger eller vänster som jagas, så kan man naturligtvis fråga sig om det är rimligt att

använda skattebetalarnas pengar för att jaga vissa åsiktsriktningar – det är väl brott som ska bekämpas.

Storaglassiga operationer kräver mycket organisation och många befäl. Alltså prioriterar polisen gärna det spektakulära istället för att ta itu med vardagsbrottsligheten. När MC Sweden tidigare i år upphöjdes till fullvärdig avdelning i Hells Angels samlade polisen 300 man för att övervaka evenemanget under nästan en vecka. Resursinsatsen kan uppskattas till 5000 timmar. Föreningen har 30 medlemmar, varav ett tiotal har noteringar i straffregistret. Sätt det i relation till polisinsatsen och betänk att bland de som var straffade fanns sådana som hade ett enstaka bötestraff på 500 kronor! Men polisens PR-avdelning gjorde stora insatser inför mötet och släppte till exempel helt i strid mot gällande rätt hela straffregistret till Aftonbladet. Enligt tryckfrihetsförordningen är det förbjudet att efterforska varifrån tidningen fick sina uppgifter, men helt klart är att det här är polisen – och inte Hells Angels – som begått brottsliga handlingar. Varje år döms för övrigt många poliser för att de i registren kontrollerat gäldenärer, personliga fiender, kompisars flickvänner osv. Men självklart är det bara en försvinnande liten bråkdel av alla tiotusentals dagliga slagningar i registret som kontrolleras i efterhand. Och ännu färre sådana där brott kan styrkas.

Fler fortkörningar än stölder uppklarade

Trafikpolisen lyckades på över 90 000 inspektioner belägga 2 000 fordon med körförbud. Bilarna skulle ha belagts med körförbud ändå nästa gång på Svensk Bilprovning och om de inte togs dit skulle de lätt kunna avslöjas om någon på polisen brydde sig om en så enkel sak som kontrollmärken på registreringsskyltarna (men det är det tydligen aldrig någon som gör).

Polisen tog enligt sin senaste verksamhetsberättelse 130000 fortkörare. Nästan alla dessa fick sitt straff. Under samma period anmäldes 690000 stölder. Av dessa

klarade polisen upp 80 000 stycken.

Brottsförebyggande åtgärder kan tyckas vara en naturlig insats för polisen. Men det tycker inte polisen. Bara två procent av polisens arbetstid läggs ner på brottsförebyggande åtgärder. Och då räknas ändå den bortkastade tid som polisen ägnar åt att i skolorna informera om till exempel narkotika – det har visat sig att den informationen inte har någon som helst negativ effekt på narkotikabruket bland ungdomen.

Och när en förebyggande åtgärd för en gångs skull ger resultat, som när den man som var på väg för att spränga "OS-statyn" Pegasus och Människan på Millesgården i Stockholm greps, så visade det sig att det inte var polisen som tänkt ut bevakningen utan en privatperson som med viss möda lyckats övertala polisen om att det var en trolig plats för mannen att slå till natten innan omröstningen om 2004 års Olympiska Spel.

I New York har brottsligheten minskat drastiskt under senare år, med ny borgmästare, ny polischef och ny strategi. Svenska politiker och polischefer reser nu i mängder för att studera New Yorks "nolltoleranslinje", där man ger sig på även småbrott som i Sverige skulle lämnas utan åtgärd. Men det förefaller inte troligt att det är nolltoleranslinjen som gett New York-polisen dess framgångar. Det är istället effektiv uppföljning och snabb omprioritering, koncentration av resurser på områden där de ger mest effekt. Och att hugga på ärendena medan de är färska. Prioriteringen blir möjlig genom avancerade datasystem, som dock aldrig diskuteras i Sverige. Här har visserligen pekfingerens ersatts med personatorer och delvis ifyllda anmälningsblanketter. Men frågorna är lika omständliga som tidigare. Och om det är någon turordning som gäller så är det att äldsta ärendet tas först.

Ett nolltoleranssystem förefaller vara ett säkert sätt att göra polisen impopulär i Sverige. För nolltolerans skulle ju tillämpas på de alltför långtgående regleringar som politikerna har stiftat.

200 år sedan Edmund Burke dog:

Historiens och erfarenhetens röst

Av Tommie Ullman

Edmund Burke (1729-97) föddes på Irland i en familj där fadern var protestant och modern katolik. Ganska snart bestämde han sig för att det var protestantismen som passade honom bäst. I likhet med fadern ville han ägna sig åt juridik och påbörjade studier, vilka han emellertid avbröt för att ägna sig åt politik, filosofi och författarskap. Burkes mest kända verk är en bok som på svenska kallas *Reflektioner om franska revolutionen* och som publicerades på Contra förlag 1982. Höjdpunkten i Burkes politiska karriär var platsen i det brittiska parlamentet 1766-94.

Man måste komma i håg att Burke är en produkt av sin tid. Som professorn och förre moderatledaren Gunnar Heckscher skriver i förordet till den svenska utgåvan av *Reflektioner*: "...kan den för nutida läsare verka omodern och kanske rentav irrelevant." Då ska man minnas att den var ett polemiskt inlägg mot den franska revolutionen, vilken Burke såg på med fasa. Flera andra av Burkes skrifter är betydligt mer heltäckande.

En kritik som riktats mot Burke är det motsägelsefulla i hans verk. Möjligen kan man tänka sig att eftersom han var aktiv i brittisk samhällsdebatt nästan hela sitt liv kan hans åsikter ha ändrats och utvecklats något allteftersom. Vilket kanske också tyder på en styrka.

Varför konservativ?

Vad innebar egentligen Burkes konservatism? Vad var det han ville bevara? Det som Burke såg hotat av den franska revolutionen och den uppskattning som denna mötte i vissa intellektuella sällskap i London (bl a The Revolutionary Society som gadden i *Reflektioner...* riktar sig mot) var den gamla brittiska politiska sedvanan och de urgamla friheterna som varit alla britters rättigheter. Han menade, vilket var nog så förutseende då *Reflektioner* utkom 1790,

Edmund Burke var irländare men blev som parlamentsledamot i England en mycket uppmärksam talesman för den moderna konservatismen, som uppstod som en protest riktad mot den blodiga franska revolutionen.

två år innan Robespierres skräckvälde inleddes, att den franska revolutionen var dömd att urarta:

"I nuvarande form kan (ert samfund) knappast bestå, men innan det finner en slutlig form kan det vara tvunget att genomgå, som en av våra skalders säger, 'en stor mängd oprövade existenser', och i alla omvandlingarna renas av eld och blod." (1)

Burke menade att ett gott samhälle och en god författning måste växa fram och att de bygger på generationernas samlade erfarenheter. Människans förnuft är alldeles för otillräckligt för att konstruera ett nytt samhälle efter eget huvud. Eller, om man så vill:

"Teoretiska perfektioner må vara tilltal-

ande på papperet, men leder i praktiken till fördärvet. Verkligheten med alla dess brister är att föredra framför fantastiska skisser." (2)

Istället för förnuftet som Burke ser som alltför lättmanipulerat och ofullständigt för att helt själv ligga till grund för beslut bör man se till vad historien och erfarenheten säger i just det aktuella fallet. Detta leder till uppfattningen om fördelarna med kontinuitet i det politiska styret:

"Raseri och ilska kommer att riva ner mer på en halvtimme, än försyn, avsiktlighet och förutseende kan bygga upp på hundra år." (3)

Detta säger väl en hel del om hans syn på revolutioner. Det faktum att han ändå stödde de nordamerikanska koloniernas

frihetssträvanden, liksom de i Indien och på Irland, har av vissa setts som en av de motsägelser jag nämnde inledningsvis. Andra har pekat på att Burkes viktigaste fråga under hela hans liv var att försvara friheten. Friheten är ett begrepp som vuxit fram genom seklerna och som Burke ansåg vara värt att skydda, mer om detta senare. I konsekvens med detta skulle alltså Burke ha förfäktat åsikten att nordamerikaner, indier och irländare hade rätt att styra sig själva.

Syn på människan

Människan är i Burkes ögon en social varelse som får sin identitet genom att tillhöra olika gemenskaper, från familjen till staten. Individens frihet är visserligen viktig men kan inte, som liberalerna vill, vara överordnat allt annat. Han avvisar bestämt tanken på den ursprungliga, lycklige vilden "fri från alla bindningar" (4).

Inte heller jämlikheten faller Burke riktigt i smaken:

"Tro mig, min herre, de som försöker utjämna skapar aldrig jämlikhet. I alla samhällen med olika samhällsgrupper måste vissa grupper vara de främsta. Jämlikhetsivrarna ändrar och förvränger därför bara den naturliga ordningen; de skapar obalans i samhällsbyggnaden genom att uppe i luften fästa vad som borde fästas i marken, för att bevara byggnadens stabilitet" (5)

Syn på demokrati

"Vad tjänar det till att tala om människans abstrakta rättigheter till mat eller medicin? Frågan är hur försörjningen skall ske och administrationen skötas. I det syftet kommer jag alltid att rekommendera att bönder och läkare tillkallas, snarare än professorer i metafysik." (6)

Detta citat från *Reflektioner* belyser Burkes skepsis mot den allmänna rösträtten. Människor har olika uppgifter och alla passar således inte att styra ett land. Dessutom menade han som så många andra filosofer från Platon och framåt att demokrati var farligt då massan lätt ändrar sig, är opålitlig och påverkbar. Det finns, menar han, i praktiken ingen skillnad mellan absolut envælde och absolut folkvälde. Burke går så långt att han hävdar att "En perfekt demokrati är det mest skamlösa i världen" (7).

I *Reflektioner* polemiserar han mot en revolutionär präst som slagit fast tre rättig-

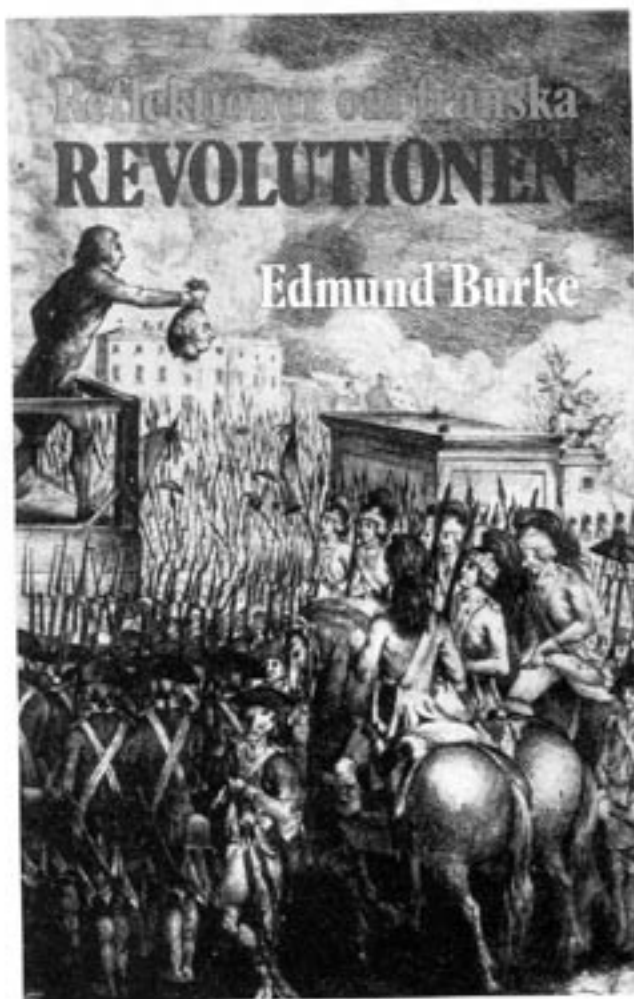
heter som skulle härstamma från den engelska revolutionen 1688. Dessa är 1) Att välja våra egna styrelsemän; 2) Att ställa dem till svars för misskötsel; 3) Att själva bilda regering.

Burke har en lång utläggning om 1688 års "revolution". Kortfattat hävdar han att inget så revolutionerande fastslogs då. Det handlade i stället om en tillfällig avvikelse från successionen för att säkerställa det brittiska kungahusets fortlevnad med en protestantisk kung. Han kritiserar de tre rättigheterna hårt. Det brittiska kungahusets maktanspråk grundar sig inte på mandat från folket, utan på historisk hävd och lag. Ingen skulle vinna på att man gjorde avsteg från det, allra minst folket. Retoriskt frågar han Revolutionary Society om det faktum att de ser endast en

vald kung som en legitim kung innebär att alla de beslut som tagits under Englands historia är ogiltiga:

"Vill de tillsammans med hela vår regentlängds legitimitet ogiltigförklara, upphäva eller ifrågasätta, den stora mängd av lagar som antogs av dessa som de betraktar som usurpatorer? Att upphäva lagar av oskattbart värde för våra friheter..." (8).

Huvudargumentet mot att ställa till svars för "misskötsel" är lite uppgivet att ingen regering skulle bli speciellt långlivad om den kunde fällas för "något så löst och opreciserat som en åsikt rörande 'misskötsel.'" (9). Argumenten mot punkt tre är ungefär desamma som mot punkt ett.

När Contra 1982 gav ut en svensk översättning av Edmund Burkes "Reflektioner om franska revolutionen" var det första gången någonsin som en fullständig översättning av Edmund Burkes banbrytande skrift kom ut på svenska. Förordet skrevs av förre ordföranden i Moderata Samlingspartiet, professor i statskunskap, Gunmar Heckscher.

Vill Du läsa en bok från 1789 som fortfarande påverkar det aktuella politiska tänkandet? Beställ i så fall Edmund Burkes "Reflektioner om franska revolutionen" från Contra. Du kan sätta in 210 kronor på postgiro 85 95 89-4, Stiftelsen Contra, Stockholm. Eller ringa, faxa eller mejla till Contra, så kommer boken per post (billigast är att göra beställningen per postgiro, om boken sänds per postförskott tillkommer Postens väl tilltagna avgifter).

Burke och marknaden

Edmund Burkes och konservatismens syn på marknaden och den fria ekonomin har varit föremål för många diskussioner och missförstånd. När Margaret Thatcher avreglerade marknaden och genomförde de största skattelättnaderna och privatiseringarna i Storbritanniens historia gav hon upphov till uttryck som "Thatcher-liberalism" och hyllades av nyliberaler runt om i världen. En del såg henne snarare som nyliberal än som konservativ. Men vad tyckte Burke om marknadsekonomi? Står den i motsatsförhållande till konservatismen? Burkes svar på den sista frågan är definitivt "nej".

En av de rättigheter som Burke satte allra främst var äganderätten. Flera citat belyser detta:

"Förmågan att för evigt bevara vår egendom inom våra familjer är en av egendomens mest värdefulla och intressanta egenskaper och bidrar till att även bevara samhället för all framtid." (10).

Ett av hans främsta argument mot franska revolutionen var just kränkandet av äganderätten.

Burke avvisar bestämt statliga ingrepp för att förbättra för de fattiga. I stället pläderar han för en modell av ekonomisk tillväxt som ska skapa välstånd. När medborgarna vant sig vid att bli försörjda av det allmänna kommer de aldrig att acceptera en annan ordning. Däremot, poängterar han, är det varje kristens plikt att hjälpa de fattiga i de fall inte staten räcker till. Lagstiftning om högre löner avvisas också. Det leder till höjda priser som åter upp löneökningen.

Lönernas storlek kan, enligt Burke, aldrig vara en fråga om rättvisa. Att människor inte kan försörja sig på sin lön saknar därför relevans:

"På marknaden finns bara en fråga av intresse: Vad är arbetet värt för köparen?" (11).

Burke betonar dock vikten av att kombinera marknadsekonomin med moral och att frihet förutsätter ansvar.

Adam Smith, den ekonomiska liberalismens fader, sade en gång att Burke var den ende som utan tidigare kontakt visat sig ha precis samma åsikter som han själv i ekonomiska frågor (12).

En skillnad är dock att den osynliga hand som skulle styra ekonomin enligt Smith är av världsligt slag, medan Burke ansåg att det är Gud som ser till att allmännyttan skapas när den enskilde söker maximera

sin utkomst (13).

Liberal – därför konservativ

Som synes var Burke utpräglat marknadsliberal. Frågan lyder då: Står detta i motsats till hans övriga, egentligen mera kollektiv- än individbetonade lära, eller är den en konsekvens av den? Olika analytiker har haft olika uppfattningar om det, men enligt min mening rimmar vurmandet för marknadsliberalismen bra med Burkes tidigare engagemang för olika friheter.

Han såg ju också marknaden som framvuxen ur historien och att den visat sig kunna producera välstånd. Under sin tid i parlamentet satt han för Whigs, som senare blev en del av Liberal party, och inte för Tories. Vissa inslag av liberalism står uppenbarligen inte i motsats till konservatismen. Den konservative amerikanske filosofen och författaren Russel Kirk ger sin syn på saken:

För Burke var kyrkan en viktig hörnsten i ett traditionellt och välfungerande samhälle. I stället för Adam Smiths "osynliga hand" satte Burke Gud.

"Han (Burke) försvarade engelsmännens frihet gentemot kungen, amerikanernas gentemot kungen och brittiska parlamentet och indiernas frihet gentemot européerna. Han försvarade dessa friheter, inte för att de var nymodigheter uppfunna under upplysningstiden, utan för att de var urgamla rättigheter sprungna ur ett flitigt användande genom tidevarven. Burke var liberal eftersom han var konservativ." (14)

Man kan också ha i åtanke framlidne Gösta Bohmans uttalande om att konservatism är att vilja bevara det som visat sig vara bra, liberalismen har visat sig vara bra, alltså är det konservativt att vara liberal.

Självfallet finns också stora skillnader mellan konservatism och liberalism, men Burkes tes är att konservatismen inte står i motsatsförhållande till den ekonomiska liberalismen utan tvärtom gärna låter sig förenas med denna. Detta synsätt har anam-

mats av konservativa partier över hela världen och fått en ofantlig betydelse för den konservativa idéutvecklingen och även för det välstånd västvärlden åtnjutit det senaste halvsekle.

Till sist

Jag har här visat på de grundläggande dragen i Edmund Burkes politiska filosofi. Som jag nämnde i inledningen synes en del vara tveksamt eller ogiltigt idag, men det gäller nog i minst lika hög grad de första verken av socialister och liberaler. Som utgångspunkt att bygga vidare på anser jag dock att det finns mycket matnyttigt att hämta.

En tråkig sak är Burkes negativa inställning till vad som kom att kallas "de mänskliga rättigheterna." Jag får emellertid intrycket av att det berodde på, att han så tätt sammankopplade dem med den förhatliga franska revolutionen att han inte kunde skilja på dem. Med tanke på att han försvarade likartade "urgamla friheter" i England är det kanske inte osannolikt att han överdrev sin kritik en aning. Med sina brister och förtjänster har Burke i alla fall lämnat ett stort och viktigt bidrag till västerlandets politiska tänkande.

Denna uppsats skrevs ursprungligen som en inlämningsuppgift vid Stockholms universitet 1996. Bearbetning av Contrás redaktion.

Fotnoter

- 1) *Reflections on the Revolution in France and on the Proceedings in Certain Societies in London Relative to that Event in a Letter Intended to Have Been Sent to a Gentleman in Paris 1790*. I svensk översättning på Contra förlag 1982, sidan 238.
- 2) *Guds osynliga hand – en studie av Edmund Burkes syn på ekonomi*. Timbro förlag 1995, sidorna 12-13.
- 3) *Reflektioner...*, sidan 163.
- 4) *Guds osynliga hand*, sidan 14.
- 5) *Reflektioner*, sidan 54.
- 6) *Ibidem*, sidan 64.
- 7) *Ibidem*, sidan 94.
- 8) *Ibidem*, sidan 32.
- 9) *Ibidem*, sidan 36.
- 10) *Ibidem*, sidan 56.
- 11) *Guds osynliga hand*, sidan 18.
- 12) *Ibidem*, sidan 16.
- 13) *Ibidem*, sidan 18.
- 14) *Ibidem*, sidorna 11-12.

Avvecklingen av kärnkraften:

En juridisk omöjlighet?

I februari 1997 slöts en överenskommelse mellan Socialdemokraterna, Centerpartiet och Vänsterpartiet om hur kärnkraften skulle avvecklas. En omfattande kohandel var nödvändig för att samförstånd skulle uppnås. Sydkraft, Barsebäcks ägare, hävdade tidigt att det skulle möta en rad juridiska hinder att avveckla kärnkraften med hjälp av lagstiftning. Regeringen verkar dock inte ha lyssnat på det örat och i höst ligger ett förslag till avvecklingslag på riksdagens bord. Innebär detta att regeringen löst alla juridiska problem? Utredningsmaterialet till förslaget om avvecklingslag finns främst i lagrådsremissen och i lagrådets yttrande.

Lagrådsremissen

Remissen är det material som efter ändringar av lagrådet kommer utgöra regeringens proposition. I en specialbilaga på 30 sidor behandlas avvecklingens rättsliga aspekter. Främst tre frågor diskuteras:

1. Hur skall man i lag omsätta det politiska beslutet att först stänga Barsebäck?
2. Vilka förutsättningar finns att återkalla kärnkraftsreaktorernas tillstånd?
3. Hur skall ersättningen räknas ut?

Stänga Barsebäck med generell lagstiftning?

Enligt grundläggande rättsprinciper skall lagar vara generellt avfattade. Regeringen hävdar att förbudet mot icke-generell lagstiftning blott har en rent formell innebörd. Det spelar alltså ingen roll om en lag tillkommit enbart i syfte att

reglera ett visst fall, bara den har en generell utformning så den teoretiskt sett kan användas i ett annat fall. Den paragraf regeringen tänker använda för att utse just Barsebäck till nr 1 på avvecklingslistan lyder på följande sätt:

"Vid avgörande av ordningen för tagande ur drift skall hänsyn tas till reaktorns geografiska läge. För varje reaktor skall i övrigt beaktas andra särskilda förhållanden såsom ålder och reaktortyp."

"Reaktorns geografiska läge" åsyftar givetvis Barsebäcks placering nära Malmö och Köpenhamn. Vad som däremot inte framgår tydligt är att ett avvecklingsbeslut kan överklagas till regeringsrätten. Detta följer av lagen om rättsprövning av vissa förvaltningsbeslut (SFS 1988:205) som i sin tur är en eftergift åt Europakonventionens artikel 6 krav på domstolsprövning av beslut som rör "civil rights" (medborgerliga rättigheter).

Men vad säger att regeringsrätten lägger samma innebörd i paragrafens ordalydelse som regeringen? Att förarbetena börjar tappa auktoritet vid lagtolkning visar regeringsrättens dom i Norra länken-målet med önskvärd tydlighet. Mot detta re-

Av Carl Johan Hardt

sonemang brukar anföras att regeringsrättens prövning är en ren laglighetsprövning och inte innefattar en politisk lämplighetsprövning. Det är dock svårt att dra en gräns mellan politiska lämplighetsfrågor och rättsfrågor särskilt när den politiska lämplighetsfrågan avgörs genom tillämpning av lag. Dessutom tyder den senaste utvecklingen av Europadomstolens praxis att konventionens krav på domstolsprövning innebär krav på en fullständig prövning.

Återkallande av reaktorernas tillstånd

Dagens kärnkraftverk bedriver sin verksamhet i enlighet med tillstånd utfärdade av Statens kärnkraftsinspektion (SKI). Tillstånden kan, enligt nu gällande lagstiftning, bara dras in om reaktor inte uppfyller kraven på säkerhet i lagen om kärnteknisk verksamhet (SFS 1984:3) Tillståndens längd varierar. Vissa reaktorer, däribland Barsebäcks reaktor 1, har tillstånd under obegränsad tid. Att återkalla

Ett av aggregaten i Simpevarp utanför Oskarshamn. Artikelförfattaren belyser den juridiska problematiken i samband med den förordade kärnkraftsavvecklingen. (Foto: Tommy Hansson)

tillstånden med befintlig lagstiftning är, enligt regeringen, inte möjligt. Fråga uppkommer om det är möjligt att genom nya lag och nya kriterier återkalla tillstånd meddelade enligt gammal lagstiftning och gamla kriterier.

Regeringsrätten har vid ett flertal tillfällen slagit fast att så kallade positiva förvaltningsbeslut, det vill säga myndighetsbeslut som gynnar den enskilde, bara kan dras tillbaka under mycket speciella omständigheter. Så är fallet om den enskilde genom bedrägligt beteende lurat till sig det gynnande beslutet eller om tvingande säkerhetsskäl uppkommit. Regeringen hävdar dock att ett återkallande av tillstånden kan ske om kärnkraftverken får full ersättning. Intressant är att lagrådet inte tar ställning till detta regeringens tillägg till regeringsrättens praxis på området.

Ersättningsfrågan

En stor del av lagrådsremissen ägnas åt ersättningsfrågan. Mycket litet vägledande lagstiftning finns på området. Regeringsformen 2:18 stadgar att ersättning när det allmänna inskränker användningen av mark skall bestämmas enligt grunder som anges i lag. Problemet är att någon sådan lag inte finns för den situation att fullt fungerande kärnkraftsreaktorer skall stängas. Regeringens förslag är att expropriationslagens bestämmelser om ersättning skall gälla. Dessa regler medger inte ersättning för utebliven inkomst. Förslaget om tillämpning av expropriationslagen är obegripligt eftersom regeringen tidigare sagt att endast full ersättning legitimerar att tillstånden dras in.

Lagrådets yttrande

Det var en stor seger för regeringen när lagrådet på rekordkort tid, fyra arbetsda-

gar, i stort sett godkände remissen. Lagrådet består av höga jurister, ofta justitieråd och regeringsråd, som skall granska förslag till propositioner utifrån ett juridiskt perspektiv. Någon rätt att hindra förslag att nå riksdagen har inte lagrådet och det händer att regering och riksdag kör över lagrådet.

Som framgått rymmer avvecklingen av kärnkraften avsevärda juridiska problem. Lagrådets korta betänketid är därför anmärkningsvärd och motiverar en granskning av dess yttrande. Justitierådet Staffan Magnusson, före detta presidenten i försäkringsöverdomstolen Leif Ekberg och regeringsrådet Leif Lindstam deltog i beslutet.

Lagrådet fastslår att omställningen av energisystemet måste anses vara ett sådant allmänt intresse som enligt RF 2:18 motiverar en inskränkning av äganderätten. Europakonventionens regler om äganderättskydd ändrar inte bedömningen. Avvecklingslagen uppfyller, enligt lagrådet, kravet på generell utformning. Utformningen är ju sådan att den kan användas för att stänga övriga reaktorer.

Sammanfattningsvis hävdar lagrådet att lagförslaget i sin helhet bör godtas. De ändringar som förslås är kosmetiska. Energiminister Anders Sundström kände sig nöjd när hans förslag fått grönt ljus från lagrådet. Men hade han anledning att göra det?

Rättsliga aspekter som inte diskuteras

Varken regeringen eller lagrådet nämner EG-rätten annat än i förbigående. Däremot behandlas Europakonventionen tämligen noggrant. Lagrådet är av uppfattningen att om förslaget är i linje med Europakonventionen står det också i överens-

stämmelse med EG-rätten. Denna slutsats är förhastad. EG består bland annat av Euratomgemenskapen, som är en samarbetsorganisation för EG-staterna vad gäller kärnkraftsteknik. I Euratomfördragets artikel 86 fastslås att medlemsstaternas lager av "klyvbart material skall anses vara gemenskapens egendom". Sverige kan således inte fatta drastiska beslut rörande kärnkraften utan samråd med övriga medlemmar i Euratom.

Cirka 60 procent av Sydkraft ägs av tyska och norska företag. Dessa kan göra gällande att en avveckling av kärnkraften påverkar den fria rörligheten av varor mellan EU-länderna. Regeringens beslut stryker en stor del av handeln med el. Visserligen är den fria rörligheten av varor inte absolut, men det är EG-domstolen som avgör om begränsningar är förenliga med EG-rätten.

Vidare finns en konkurrensrättslig aspekt som utelämnas helt. Om Sydkraft får gehör för sina krav i ersättningsfrågan och får en hög ersättning kan andra elleverantörer hävda att Sydkraft gynnas i förhållande till sina konkurrenter. Även denna problematik kan sluta i EG-domstolen.

Vad kommer att hända?

Avgörande är vad som händer i förhandlingarna mellan regeringen och Sydkraft. Här sitter Sydkraft med alla ess i rockärmen. Blir ersättningen för snål kan Sydkraft starta en mängd processer som kan skjuta upp eller helt omöjliggöra avvecklingen av kärnkraften. Går det för bra i förhandlingarna lurar andra aktörer i vassen, redo med sina stämningar.

Olof Palme hade fel när han sade att politik är att vilja. Det är att kunna saker. Juridik till exempel.

När ska de som drabbades av 1987 års förlöpningslag få upprättelse?

Efter arton år har nu snickaren Torsten Leander fått upprättelse för vad som drabbade honom. Det kommer säkert att dröja arton år också innan de som drabbades av SÄPOs förlöpningslag 1987 – polisinspek-

tören, riksdagsstenografen och jag själv – kommer att få upprättelse. Om det nu inte efter Leander-affären blir en utredning som vågar ta upp alla missgrepp som förekommit i SÄPO och inte begränsar sig till det som är politiskt korrekt att granska, vilket idag tycks vara registrering av vänster-

extremister. En förutsättning för att en ny utredning ska kunna arbeta seriöst är naturligtvis att den görs oberoende, utan inblandning av socialdemokratiska politiker, som har alltför många ovidkommande intressen att ta.

Reklamens mansbild – den dumme tönten

Av Tommy Hansson

Farväl, Marlboro man – välkommen, dumtönt/sexobjekt.

Så kan lämpligen mansbildens utveckling inom reklamen sammanfattas. *Contra* presenterar här en studie i politisk korrekthet med feministiska förtecken i den så kallade marknadens skepnad.

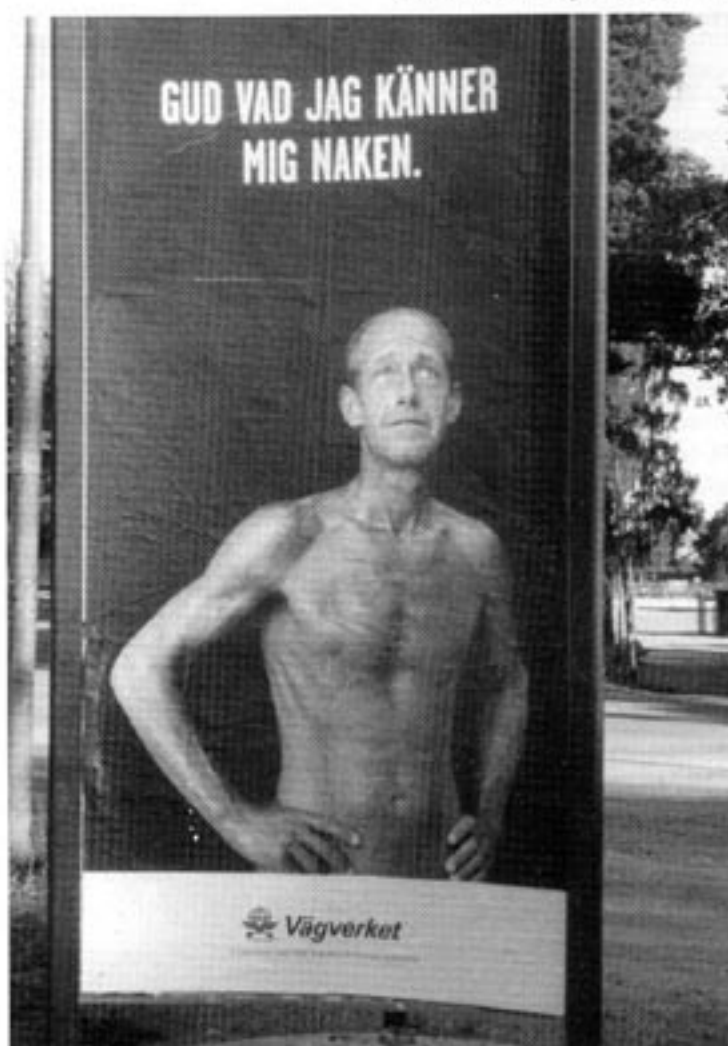
Feminismens gradvis ökande inflytande har lett till djupgående följdverkningar i samhället. Att i det perspektivet också reklamen drabbats är minst av allt någon överraskning, även om man måhända hade hoppats att detta den fria marknadens redskap skulle ha kunnat hålla stånd mot den politiska korrektheten.

Den mansbild som dominerar dagens reklam är föga smickrande för det manliga könet, ty mannen beskrivs omväxlande som sexobjekt, dum, barnslig, töntig och uppblåst. Kvinnor å andra sidan är utan undantag smarta, attraktiva, vackra och medvetna och som kan klara sig utan make/sambo och familj. Här följer några exempel:

Klapp på rumpan

Det är naturligtvis bara i reklam som ger en känga åt männen som det i dagens tidningsannonser är politiskt möjligt att säga något sådant som att: "Vi tänker fortsätta med vår ohämnade könsdiskriminering". Så står det i en helsidesannons från Lindex ("Lite kvinnligare. Lite smartare.") som publicerades i bland annat tidningen *Metro* i september 1997. Citatet är en tillspetsning av företagets policy som den uttrycks i annonstexten: "Det finns en mycket enkel förklaring till varför vi inte säljer slip-sar och kalsonger. Om vi haft herrkläder i våra butiker, skulle vi inte fått plats med lika mycket damkläder".

Detta kan ses som ett ganska kul, humoristiskt sätt att marknadsföra damkläder. Låt gå för det. Lek dock med tanken att "könsdiskriminering" hade använts som ett stridsrop mot damkläder i syfte att sälja herrartiklar. Det krävs ingen större fantasi för att därvid föreställa sig ett antal sedvanligt humorbefriade feminister gå i ta-

I Vägverkets affischreklam är mannen eländigt mager, villrådig och med en tydlig töntstämpling. (Foto: Tommy Hansson)

ket och per omgående anmäla annonsören till alla möjliga instanser.

Något av en avspark för den politiskt korrekta, förklenande synen på mannen kom med parfymfabrikanten Zazous annonskampanj för sina produkter i slutet av 1993. "Årets Julklapp för henne!" salufördes i form av en bild där en kvinna med elegant utseende klappar en naken man på rumpan, samtidigt som hon säger: "Sorry, work's waiting": mannen som sexobjekt.

Töntig pappa, lat Adam

Var man skall börja uppräkningsen av mansdiskriminerande TV-reklamslag kan vara en smaksak. Låt oss dock inleda med Kungsörnens litet gulliga snutt om den töntiga pappan, som så gärna vill höra den

lille sonen säga "pappa" som sina första ord. Den förhoppningsfulle fadern blir så besviken när det visar sig att sonen inte säger "pappa", men väl "pasta...hjul" på bebispratet.

Expressen väljer att marknadsföra sin bilaga "Eva & Adam" genom att låta den dominerande, aktiva Eva hälla en hink med stora växtblad över den i soffan slöande, late Adam.

En annan reklamslutt i vilken det politiskt korrekta styrkeförhållandet mellan könen framgår är den som producerats av Finax telefonlån, och där den äkte mannen står utanför en provhytt medan hustrun provar klänningar för glatta livet och köper allihop. I stället för att myndigt sätta frugan på plats ringer karlsloken naturligt-

(Fortsättning på sidan 17)

SVERIGE-NYTT

Contras notisavdelning har i detta nummer sammanställt av Carl G. Holm och Tommy Hansson. De källor som refereras är inte direkt citerade, utan texten är Contras sammanfattning av originalkällan, om inte annat markerats med citations-tecken.

En pilsner?

Sveriges beskattning av öl är extrem – även efter sänkningen den 1 januari 1997. Men det ska tillstås att det finns två ännu mer extrema länder – Norge och Finland. Så här ser skattebelastningen ut i några europeiska länder (uppgifterna hämtade ur Pripps verksamhetsberättelse):

Skatt för öl med 4,5 volymprocent (3,6 viktprocent) alkohol, dvs mellanöl, svenska kronor per liter:

Norge	15,00
Finland	11,00
Sverige	6,50
Storbritannien	4,70
Danmark	3,00
Nederländerna	1,60
Belgien	1,50
Österrike	1,50
Estland	1,20
Italien	1,10
Frankrike	0,70
Tyskland	0,70
Spanien	0,50

Tuftt gjort Gällivare!

I Gällivare bryr man sig mer om medborgarnas intressen och tryckfrihetsförordningens anda än direktiv och hot från den föräldrade myndigheten Datainspektionen. Gällivare har beslutat sig för att göra alla kommunala protokoll tillgängliga via internet. Medborgarna får för första gången en reell chans att själva kontrollera vad som händer i den kommunala administrationen. Men kommunala protokoll innehåller en rad namn, ja till och med åsiktsregistrering, eftersom ledamöterna i nämnderna alla har en partibeteckning. Men inte bara nämndens ledamöter finns namngivna. Om det beviljas ett bygglov finns till exempel fastighetsägarens namn i protokollet osv.

Datainspektionen har fastställt att protokollen är personregister i lagens mening och då ska man ha Datainspektionens till-

stånd och det tillståndet vägrar Datainspektionen att bevilja. Dock har Datainspektionen i nåder medgett att kommunstyrelsens och kommunfullmäktiges protokoll ska kunna släppas ut på nätet. Förutsatt att alla namn (utom fullmäktigeledamöterna själva) stryks ur protokollen. Gällivare har nu bestämt sig för att strunta i Datainspektionen. Ansvariga kommunalpolitiker har beslutat att protokollen (från alla nämnder) ska läggas ut – i enlighet med tryckfrihetsförordningens offentlighetsprincip. Det har ju aldrig rådit något tvivel om att uppgifterna är offentliga – på papper (sekretess förekommer även i pappersform när det gäller känsliga beslut av till exempel socialnämnden). Datainspektionen anmäler nu de ansvariga kommunalpolitikerna till åtal! För att de använder modern teknik för att göra offentliga handlingar tillgängliga för allmänheten!

Gällivares hemsida finns på adressen <http://www.gellivare.se>

Smutsig politik

Vägverket kräver som bekant bensinsnåla bilar för att få ner koldioxidutsläppen. En bil som körs 1500 mil per år gör trots det av med ett ton bränsle med ett energiinnehåll på 12 MWh. Barsebäcks kärnkraftverk, som nu ska stängas, producerar på ett år 3700000 MWh. Den produktionen sker utan utsläpp och ska nu ersättas med något annat. Närmast tillhands ligger oljeeldade kraftverk med 35–40 procents verkningsgrad. Bränsleåtgången blir därför olja med energiinnehåll på 10000000 MWh eller 833000 ton, alltså sprider stängningen av Barsebäck lika mycket koldioxid som 833000 lågförbrukande vägverksbilar. Beräkningarna har

gjorts av civilingenjör Göran Ahlqvist och presenterats i Dagens Industri.

Stopp för bussar

I förra numret av Contra berättade vi hur bussarna till Örebro stoppas och hur det är billigare att åka till Karlskoga (väster om Örebro) för att ta bussen till Stockholm (öster om Örebro). En annan sträcka där SJ lyckats införa bussförbud är Stockholm–Sundsvall. Linjebuss kör emellertid sina bussar på sträckan Stockholm–Birsta, en norrförort till Sundsvall ungefär en mil från centrum. Bussarna är fulla för det mesta, medan tågen går halvtomma. Det finns de som åker bil från Hudiksvall (nästan tio mil söder om Sundsvall) till Birsta för att ta bussen till Stockholm. Det är billigare än att ta tåget direkt från Hudiksvall. Efter två–tre timmars resa passerar de utgångspunkten för resan, men där får inte bussen stanna. Restriktioner gäller också för bussar mellan Stockholm och Dalarna, Göteborg–Malmö, Oslo–Karlstad och Karlstad–Göteborg.

Till den socialdemokratiska partikongressen i Sundsvall var det vanligaste motionsämnet idéer för att höja skatterna

För många byråkrater och för lite förnuft

Försäkringskassan har i olika snyftkampanjer klagat på att de har för små resurser, vilket fått till följd att människor i svårigheter blivit utan pengar. Contra fick nyligen beskrivet vad kassan sysslar med och förstår varför det blir svårt med tiden. En fränksild mammas före detta make avled. Kassan drog omedelbart in utbetalningen av underhållsstöd (som tidigare kallades bidragsförskott). Mamman skulle istället få barnpension för barnen och måste för detta lämna in ansökan, dödsattest m m. Kassan lyckades slarva bort alla handlingarna (men hade noteringar om att de kommit in). Det må vara att det kan ske misstag av den karaktären. Men varför accepterar inte den enhet som ska betala ut barnpensionerna samma registerutdrag som den enhet som upphör att betala ut underhållsstöd? Genom den aktuella rutinen fördubblas pappersarbetet på Kassan.

Ytterligare kritik mot EMU

Contra har vid ett antal tillfällen framfört kritik mot svenskt medlemskap i EMU. En som nu för fram liknande synpunkter är professorn i nationalekonomi Lars Jonung, som var ekonomisk rådgivare åt Carl Bildt under dennes tid som statsminister. Jonung har tillsammans med ekon dr Fredrik Sjöholm vid Handelshögskolan i Stockholm analyserat EMU-projektet med utgångspunkt från teorin om "optimala valutaområden" (varför har Sverige inte samma valuta som Ecuador och varför har Norrland samma valuta som Skåne – det finns en hel del teori bakom dessa enkla förhållanden). Enligt teorin ska samma valuta användas när konjunktur, industristruktur och ekonomisk politik är likartade. Den ekonomiska politiken ska ju samordnas, men Sveriges konjunkturcykel ligger inte i fas med resten av Europa och industristrukturen avviker kraftigt. Slutsatsen blir att vi inte borde samordna vår valuta med kontinental-Europa. Däremot skulle det ligga nära till hands att ha en gemensam valuta med Finland.

HSB drar åt tyglarna

Inom HSB har det länge funnits en illusion om att de lokala bostadsrättsföreningarna

Byråkratiskt svårtillgängligt brev om indraget underhållsstöd klaras av på dokumentation som inte accepteras av den avdelning som ska betala ut barnpension.

är ett uttryck för medlemmarnas självstyrelse. I något enstaka fall har det faktiskt hänt att en HSB-förening brutit sig ur HSB och blivit fristående eller gått med i de fria bostadsrättsföreningarnas organisation SBC. Men det har bara varit möjligt för gamla välkonsoliderade föreningar, som inte har stått i skuld till centrala eller regionala HSB ("den som står i skuld är icke fri, som statsministern så fyndigt har formulerat saken, dock utan att tänka på HSB). Men nu ska det bli andra bullar även för de skuldfria HSB-föreningarna. Föreningarna får nu inte längre handla upp förvaltningstjänster och byggarbeten själv. Istället ska HSBs centrala organisation gynnas – oftast på medlemmarnas bekostnad. Det kommer att bli dyrt att bo hos HSB i framtiden, när den hälsosamma konkurrensen försvagas. HSB är, som vil Contra's läsare vet, starkt förankrat i den socialdemokratiska apparaten.

Barnporrdebatt i återvändsgränd

Hysteri är ett lämpligt ord när det gäller den svenska diskussionen om barnpornografi. Regeringen har nyligen lagt fram ett förslag som ska göra det brottsligt att inneha barnpornografi. Att framställa och sprida barnpornografi har varit brottsligt länge. Men nu ska polisen få rätt att göra husrann-

sakan på exempelvis en tidningsredaktion som avser att skriva om barnpornografi. Det kan ju misstänkas att det på redaktionen finns förbjudna alster. Det kommer också att skapas en utmärkt formell anledning att gå in och göra husrannsakan där man så önskar. Man kan ju alltid misstänka att det finns barnpornografi... Det kan inte nog understrykas att det idag är brottsligt att framställa barnpornografi och sälja den eller distribuera den på annat sätt. Det behövs inga ytterligare lagparagrafer, allra minst sådana som ger polisen orimliga befogenheter, för att komma åt den vidriga hanteringen.

Att det är fråga om hysteri visas på ett åskådligt sätt av barnklädesföretaget "Polarn & Pyret". Företagets reklambyrå, Garbergs, behövde barnbilder till sina broschyrer, bjöd in fyra barn till en ateljé och lät dem leka och stoja under en eftermiddag. En fotograf tog bilder på glada och nöjda barn. En flicka på åtta år sminkade sig till prinsessa och det blev en mycket fin bild för en broschyr till stamkunderna. Efter en månad tvingades företaget dra in broschyren sedan upprörda människor hävdade att bilden skulle tilltala pedofiler!!! Reklambyrån blev avkopplad från vidare arbete med stamkundbroschyrerna.

Barnpornografi? Fyra glada barn fick leka en eftermiddag och fotograferades för ett barnklädesföretags stamkundsbroschyr. Företaget drabbades av hysteriska angrepp på att man gick pedofilernas ärenden. Den åttaåriga "prinsessan" får inte lika roligt vid nästa års fotografering. Och kunderna får väl inte heller lika trevliga broschyrer.

UTLANDS-NYTT

Poppolitikern Blair

Englands nye premiärminister Tony Blair har på kort etablerat sig som den europeiska storpolitikens "golden boy" med sitt tandrika leende och ungdomliga framtoning. Smekmånaden med väljarna ser ut att bli långvarig, och inga allvarliga protester har rests mot att fru Blair lät sin frisör flyga med till Denver, Colorado när paret reste för ett toppmöte med Bill och Hillary Clinton. Kostnad: 20 000 kronor ur de engelska skattebetalarnas fickor.

Vidare har det under hösten framkommit att ministern Derry Irvine låtit renovera sin lägenhet för 6,5 miljoner kronor, en nätt kostnad som de brittiska skattebetalarna också får stå för. Tony Blairs mest kostnadsslukande projekt tycks dock bli en nätt företeelse med arbetsnamnet "Millennium Dome", som beräknas kosta omkring 50 miljoner kronor av allmänna medel i syfte att tillförsäkra Tony Blair en monumental plats i historien. Det brittiska folk som nyligen utsett prinsessan Diana till ett New Age-helgon bara ler – ännu så länge...

Det finns betydande likheter mellan Blair och Bill Clinton (även om den kristne Blair tycks ha en striktare privatmoral än Clinton). Den strömlinjeformade valkampanjen var bara en likhet. Den kanske mest iögonenfallande är att båda ledarna verkar se på sig själva som popstjärnor och gärna omger sig med gräddan i underhållningsbranschen i respektive länder. Följaktligen valde Blair-administrationen att döpa om det ministerium som under Tory-regeringen kallades departementet för det nationella arvet till det mer politiskt korrekta departementet för kultur, media och sport.

Föga oväntat har detta departement begåvats med den förste brittiske ministern som inte gör någon hemlighet av att han är homosexuell. När han utsågs till sin ministervärdighet förklarade han att han fann Blair "attraktiv".

Tony Blair har under sin första tid vid makten skrutit med den engelska popmusiken, att den tar "både Europa och Amerika med storm". Det råder liten tvekan om att helyllepolitikern Tony Blair, alla svärmödrars dröm, gärna ser på sig själv som ett slags pop- eller rockartist, upp vuxen som han är med inhemska storheter som

Beatles, Rolling Stones och Kinks.

Sanningen om Nordkoreas svält

Under senare tid har matbristen i Nordkorea lett till världsvid uppmärksamhet, och det är alldeles uppenbart att landet har svåra problem att försörja sina medborgare. Erfarna västerländska observatörer i den nordkoreanska huvudstaden Pyongyang hävdar emellertid att de nordkoreanska myndigheterna medvetet överdriver matkrisen i syfte att komma i åtnjutande av utländsk hjälp.

1997 väntas exempelvis skörden bli mycket god tack vare förmånliga väderbetingelser, särskilt i områden som utlänningar inte har tillåtelse att besöka. Ekonomiska experter vid de kinesiska och ryska ambassaderna i Pyongyang vidhåller inofficiellt att årets spannmålsskörd i Nordkorea förväntas uppgå till 4,5 miljoner ton, vilket mer än väl räcker för att tillfredsställa landets årsbehov om 4 miljoner ton.

Med tanke på den omfattande internationella hjälp som kommit Nordkorea till del så borde födosituationen förbättras markant. Så kommer emellertid knappast att ske, eftersom det finns dokumenterade bevis för att de nordkoreanska myndigheterna hellre än att distribuera den inkommande hjälpen på ett rättvist sätt bland de mest behövande föredrar att gynna armén. I syfte att underlätta denna politik har myndigheterna i norr gjort gällande att krig med Sydkorea är omedelbart förestående. Därför förväntas folket acceptera att maten i första hand fördelas inom krigsmakten.

Således har de kommunistiska myndigheterna i Nordkorea lagrat ris för ett år framåt utan att hungrande människor får någon tillgång till dessa förråd. Vidare

uppges *Contras* källor att en fjärdedel av skördade grödor under 1996 förskingrats under distributionsskedet. I verkligheten är den nordkoreanska militären ansvarig för detta. Så länge den nordkoreanska regeringen under den bisarre Kim Jong-ils ledning inte drar ner på de groteska försvarskostnaderna och avskaffar den inte mindre groteska – och ekonomiskt kostsamma – personkulten kommer sannolikt ingen mer bestående förändring till det bättre att ske i det olyckliga landet.

När människor i Nordkorea tillfrågas av västerlänningar om den dagliga matrationen svarar de regelmässigt att den är 100 eller 150 gram. Enligt medlemmar i Europa-parlamentet, som besökte Nordkorea 3–7 oktober 1997, informerade myndigheterna i landet om att befolkningen i Pyongyang-området fick 100 gram mat per dag. Om man förutsätter att den nordkoreanska skörden i år blir åtminstone tre miljoner ton, skulle ransonen dock bli 373 gram per dag förutsatt att varje nordkorean får lika mycket (3 miljoner ton / 22 miljoner människor x 365 dagar = 373 g/dag). Om man lägger till 1,7 miljoner ton i import och nödhjälp från utlandet blir ransonen per invånare i stället 585 gram per dag, en siffra som klart överstiger den internationella minimistandarden.

Det finns två möjliga förklaringar till nämnda inkonsekvenser. Antingen överdriver myndigheterna matbristen för att få så mycket utländsk hjälp som möjligt. Eller också fördelas maten extremt ojämnt med krigsmakten som stor vinnare. Naturligtvis kan verkligheten också vara en kombination av båda alternativen.

Att krigsmakten i vilket fall som helst gynnas visas av att den nordkoreanska ubåt som förra hösten kränkte sydkoreanskt territorium visade sig innehålla konservburkar med USA som tillverkningsland och som lämnats som nödhjälp, avsedd för de svältande massorna, av kristna organisationer i USA.

Tobaksbolagens svek

Nyligen föll de stora tobaksbolagen i USA till föga för den aggressiva antirök-opinionen. Storföretagen Philip Morris och R.J. Reynolds, som förhandlade å tobaksindustrins vägnar, gick då med på de åtgärder som tidigare förutskickats av den amerikanska Food and Drug Administration (FDA) och som förbjöd en rad marknadsföringsåtgärder. Philip Morris sökte till en

början göra motstånd genom att föreslå en något mindre restriktiv uppsättning regleringar, men slutligen gav bolaget upp – tobaksjättarna erbjöd sig i slutändan att godkänna ännu hårdare restriktioner än FDAs ursprungliga, som till exempel skylt-reklam utombus, annonsering via Internet och videospel. Samtidigt har tobaksindustrin gått med på att betala enorma skadestånd.

Många frihetsvänner ser nu tobaksindustrins reträtt som ett svek mot frihe-

tens principer. Tobaksrökning må vara skadlig, men i sammanhanget står viktiga principer på spel – bland andra yttrandefriheten och individens rättigheter att själv ta ställning, även om det skulle innebära att den enskilde väljer momentant välbefinnande framför ett så långt liv som möjligt.

Jacob Sullum skriver i en artikel i den amerikanska tidskriften *Reason* (oktober 1997): "Fördelen med förslaget till uppgörelse, sett utifrån de människors perspektiv vilkas mardrömar kretsar kring Joe Camel och Virginia Slim-modellerna, är att tobaksbolagen gör mot sig själva vad de länge har insisterat på att regeringen aldrig skulle tillåtas att göra."

Tobaksjättarnas reträtt öppnar nya möjligheter för offentliga regleringar i hetsjakten på tobaksanvändare. De penningsummor bolagen gått med på att betala talar ett om möjligt ännu tydligare språk än de regleringar de accepterat. Genom att godta att reglera stämningansökningar från delstaterna som kompensation för rökningrelaterade åkommor i anslutning till det amerikanska sjukförsäkringssystemet, tycks bolagen stödja förutsättningen att politikerna – sedan de tvingat skattebetalarna att betala andra människors hälsovård – nu har fritt fram att tilltvinga sig pengar från tillverkare av produkter som kopplas samman med sjukdom eller skada.

Därmed, menar kritikerna av tobaksavtalet, kan det framdeles bli klartecken för rättsväsendet och politikerna att ge sig på andra branscher som alkohol, godis, hamburgare och så vidare.

Könskvotering i Norge

Fremskrittspartiet i Norges näst största stad Bergen har drivit glöck med de övriga partiernas krav på könskvotering till styrelser och nämnder (kraven är till och med lagfästa, det är enligt lag förbjudet att utse för många män!). Fremskrittspartiet har utnämnt en rad kvinnor till ordinarie ledamöter i nämnderna och sedan är det suppleanterna, idel män, som deltar i mötena. Vi har gjort så här för att underlätta för de övriga partierna att utse män till nämnderna, så att ledamöterna kan utses efter kompetens och inte kön, menar partiets gruppleadare i Bergens stadsfullmäktige Arne Sortevik.

Labour vågar mer än moderaterna

Vid höstens partikongress för Labour-partiet lanserade den nye premiärministern Tony Blair en arbetslinje inom socialpolitiken, som inget parti i Sverige vågat framföra. "Den moderna välfärdsstaten måste uppmuntra arbete och inte bidragstagande" förklarade Blair. Konkret ska detta uppnås genom att staten vidtar en rad åtgärder för att få långtidssjuka och handikappade ut i arbetslivet igen. "Överens-

kommelsen" mellan individen och samhället måste ändras så att kopplingen mellan skatter och förmåner blir klarare menade Blair.

Finansminister Gordon Brown bredde på med att regeringens uppgift inte är att ordna en livslång anställning, utan att "garantera förutsättningar så att människor själva kan skaffa sitt nästa jobb".

Socialminister Harriet Harman har lagt fram ett förslag som kostar 2 miljarder kronor, inriktat på att underlätta för personer med handikappförmåner att avsäga sig dem om de kan återgå till arbetslivet.

Invalider förföljda

Fortfarande 19 år efter Vietnamkrigets slut var det få invalider som hade fått någon hjälp. Så 1994 började det hända saker. Pengar, rullstolar, proteser och till och med bostäder tilldelades invalider – om de kämpat på kommunistisidan. De förlorande invaliderna – som kämpat för den demokratiska sydvietnamesiska sidan – fick inte heller 1994 eller senare någon hjälp. 1975 jagades de ut från sjukhusen på gatorna, de som inte direkt fördes till "de nya ekonomiska zonerna" eller koncentrationslägren för oliktänkande. Det uppskattas idag finnas 40 000 medellösa krigsinvalida i södra Vietnam.

Inför helgdagar sker ofta upprepningar i Saigon, då invalider som finns i stan samlas upp och skickas ut på landsbygden.

(*Menschenrechte, Frankfurt*)

Kalla krigets hjältar:

Av Tommy Hansson

Den obrutne pastor Wurmbrand

Pastor Richard Wurmbrand tillhör det kalla krigets kämpar som alltjämt är i hög grad aktiva. Detta trots att han föddes i Rumänien 1909 och alltså snart är 90 år gammal. Som ledare för en internationell rörelse som i Sverige kallas Martyrernas röst ser han och hans medarbetare till att det kristna budskapet – icke minst genom insmugglad litteratur – sprids i kommunistiska och islamistiska diktaturer.

Richard Wurmbrand har då och då under årens lopp besökt Sverige och därvid naturligtvis ådragit sig vänsterns och de etablerade kyrkornas vrede. Som till exempel när han anlände till Stockholm i början av april 1975 i syfte att predika och demonstrera mot det kommunistiska förtrycket bakom järn- och bamburåderna. Bland talarna vid en demonstration som avmarscherade mot Kungsträdgården i riktning mot Sergels torg märktes, förutom makarna Richard och Sabina Wurmbrand, författaren Pavel Vesselov och pastor Stanley Sjöberg. Demonstrationen ägde enligt inbjudan rum "till förmån för förföljda kristna i Sovjet och övriga kommunistdiktaturer".

Detta föll naturligtvis inte det vid denna tid illröda *Aftonbladet* på läppen. Den LO-ägda tidningen hade den 3 april, samma dag som demonstrationen ägde rum, en artikel med den raljerande rubriken "Chile och Sydafrika är väl inget att bry sig om" och med den förklarande undertexten "Det tycker pastor Richard Wurmbrand, 65, kommunistjägaren som i kväll predikar vid en 'martyrgudstjänst' i Stockholm".

Var ateist

Richard Wurmbrand föddes i Rumänien 1909 av judiska föräldrar. I sin ungdom var han ingalunda troende utan tvärtom en aktiv ateist och gudsförnekare. Han kom till tro så sent som vid 27 års ålder, något han tackar en gammal man i en rumänsk bergsby för. Denne hade i många år bett till Gud om att före sin död "få leda en jude till Kristus". Wurmbrand blev åldringens

Martyrpastorn Richard Wurmbrand i Jakobs kyrka i Stockholm i april 1975.

bönesvar.

Spänningen mellan judendom och kristendom har städse varit närvarande i Richard Wurmbrands trosliv. Bland de många böcker han skrivit märks således *Kristus på judarnas gata*, som utkom på svenska på Harriers förlag 1968. Boken är ett uttryck för författarens djupt kända strävan att vinna den mosaiska trons anhängare för kristendomen: "Gud har kallat mig till att föra judarna till Kristus", gör Wurmbrand gällande, och merparten av boken ägnas åt argumentering för den kristna tron i motsats till den judiska/mosaiska.

Hur viktig en sådan teologisk kamp än må te sig för en kämpande judekristen som Richard Wurmbrand, är det utan tvivel i kampen mot kommunismen som Wurmbrand gjort störst nytta för mänskligheten och därmed också för Gud.

Till friheten

Tillsammans med hustrun Sabina började Richard Wurmbrand snart efter omvändelsen att med stor energi sprida det kristna evangeliet. I Bukarest startade man en judekristen församling, och när Sovjetunionen tog över makten i Rumänien efter det andra världskrigets slut lät sig makarna

Wurmbrand på intet sätt skrämmas; de missionerade till och med bland de ryska soldater som var förlagda i Rumänien.

Det dröjde märkligt nog tre år innan makarna Wurmbrand arresterades av de kommunistiska myndigheterna. Medan hustrun tvingades till tre års slavarbete, spärrades maken in i ensamcell under lika lång tid. När de tre åren tilländalupit flyttades Richard Wurmbrand över till en masscell, där han – precis som i ensamcellen – torterades.

Den protestantiske pastorn Richard Wurmbrand var en internationellt välkänd kristen ledare, vars öde följdes av många människor i en rad länder. Men när utländska ambassader gjorde förfrågningar om Wurmbrands öde hos de rumänska myndigheterna fick de svaret, att han flytt ur Rumänien alternativt hade dött och begravts i fängelset. Wurmbrand hade dock varken flytt eller dött utan hölls fängslad under omänskliga förhållanden i åtta år. Myndigheterna räknade med att behandlingen i fängelset skulle ta kål på den wurmbrandska missionsivern, men de misstog sig svårligen. Wurmbrand hann knappt sätta foten utanför murarna innan han återupptog sin evangelisation.

Föga oväntat arresterades han igen 1959 och dömdes nu till 25 års fängelse av den rumänska kommunistregimen, där den senare så beryktade Nicolae Ceausescu satt i partipresidiet sedan några år tillbaka. 1964 hörde dock Wurmbrand till dem som frigavs i samband med en stor amnesti, och naturligtvis återupptog han genast sitt outröttliga arbete i den underjordiska kyrkan. Trosfränder i Norge kontaktade nu de rumänska myndigheterna för att förhindra att Wurmbrands spärrades in en tredje gång. Den kommunistiska regimen hade nämligen börjat "sälja" politiska fångar, och för Richard Wurmbrand fick man en förhållandevis hög summa, motsvarande 35.000 kronor.

Vid jultid 1965 blev det så möjligt för Richard och Sabina Wurmbrand att tillsammans med sin son resa ut till friheten i västvärlden. Pastor Wurmbrand var då en mogen man på 56 år som efter de hårda fängelseåren mänskligt att döma borde vara en bruten man som bränt sitt bästa

krut. Så var emellertid alls inte fallet. Det var tvärtom nu Richard Wurmbrand med hela världen som arena kunde igångsätta sitt mest bestående verk, som grundare av organisationen *Voice of the Martyrs* (Martyrernas röst) med högkvarter i För-enta staterna.

Kommunistisk tortyr

När pastor Wurmbrand i maj 1966 vittnade inför den amerikanska senatens underutskott för inre säkerhet klädde han av sig på överkroppen för att kunna visa upp 18 djupa ärr efter kommunistisk tortyr. Snabbt blev den frimodige rumänsk-judiske pastorn känd i hela världen för sin ståndaktiga kamp mot kommunismen, och lika snabbt blev det uppenbart att de rumänska myndigheterna ångrat att de släppt honom. I september 1966 nåddes han av informationen att gangsterregimen i Bukarest beslutat bringa honom om livet.

Richard Wurmbrand har dock överlevt, medan hans nio år yngre landsman och vedersakare Nicolae Ceausescu dog en neslig död 1989...

I boken *Torterad för Kristi skull*, en internationell bästsäljare som bara i Sverige distribuerats i 65 000 exemplar och ständigt trycks i nya upplagor, berättar Wurmbrand på sitt kraftfulla och jordnära sätt om sin missionsverksamhet bland rumäner och ryssar i sitt hemland och om sina egna och medfångarnas lidanden. Så här kunde det gå till (sidorna 32-33):

"En pastor vid namn Florescu torterades med glödande järnstänger och knivar. Han

blev också mycket svårt prygad. Sedan drevs utsultna råttor in i hans cell genom ett stort rör. Han kunde inte sova utan måste försvara sig hela tiden... Han tvingades att stå i två veckor, men han uthärdade ståndaktigt. Till slut förde de dit hans fjortonårige son och begynte piska denne inför faderns ögon. De sade, att de skulle fortsätta att slå hans barn, tills pastorn talade om vad de ville veta. Den stackars mannen blev nästan vansinnig. Han uthärdade så länge han kunde. Men när han inte orkade längre, ropade han till sin son: 'Alexander! Jag måste säga dem vad de begär! Jag kan inte stå ut längre med att se dig piskas!' Sonen svarade: 'Pappa, gör mig inte den oförrätten att få en förrädare till far. Ge inte upp! Om de dödar mig, vill jag dö med orden: För Jesus och mitt fosterland.' Kommunismen blev rasande, överföll och slog pojken till döds, så att blodet stänkte över cellens väggar. Han dog, under det att han prisade Gud. Vår käre Florescu blev aldrig som förut efter att ha måst äse detta.(...)

"Handbojor sattes på våra handleder. De var försedda med vassa spikar på insidan. Om vi stod *absolut* stilla, skar spikarna inte in i vårt kött. Men i celler så kalla, att vi brukade skälva av köld, blev våra handleder illa sargade av spikarna. Kristna hängdes upp med huvudet nedåt och pryglades så kraftigt, att deras kroppar svängde fram och tillbaka under pryglagslagen... Vi brukade också stoppas in i trälådor, obetydligt större än våra kroppar. Detta omöjliggjorde varje rörelse. Dussintals skarpa spikar hade

drivits in i sidorna på trälådan, så att de rakbladsvassa spikspetsarna stack in i lådan. Om vi stod stilla, gick det bra. Vi var tvungna att stå i dessa lådor i timmar, som syntes oss ändlösa. Men när vi blev trötta och vacklade av utmattning, trängde spikarna in i våra kroppar... Vad kommunisterna gjort mot kristna övergår allt vad mänskligt förstånd kan fatta."

Var Marx satanist?

Richard Wurmbrand blev under det kalla krigets dagar illa sedd av etablerade välfärds-kristna i väst, vilka trodde sig veta att Wurmbrand var "extrem", att han "överdrev" och så vidare. Sådana kristna har varit rädda att stöta sig med de kommunistiska regimerna och, brukade de hävda, det kommunistiska budskapet handlade ju trots allt om social rättvisa och jordisk rättfärdighet; var inte förresten Kristus den förste kommunisten? Också kyrkorna i öst föredrog under sovjettiden ofta en sådan anpassning, exempelvis den KGB-styrda rysk-ortodoxa kyrkan och de protestantiska församlingarna i Östtyskland.

Wurmbrand och hans rörelse trodde inte på en sådan räddhågat defaitistisk inställning utan valde en rak och kompromisslös linje i sitt umgänge med kommunismen. Parallellt med arbetet att stödja troende och deras församlingar bakom järn- och bamburridåerna såväl andligt som materiellt – otaliga biblar, psalmböcker och andra kristna skrifter har smugglats in, i-bland på det mest fantasifulla sätt – har rörelsen dokumenterat det praktiska kommunistiska förtrycket i all dess osminkade nakenhet. Richard Wurmbrands böcker talar till oss och kommande generationer långt efter sovjetväldets fall och kommunismens undergång som trovärdig ideologi och statsbärande lära.

Bland mycket annat har Wurmbrand också väckt den intressanta frågan huruvida den kommunistiske chefsideologen Karl Marx i själva verket var satanist. Wurmbrand pekar i en traktat bland annat på, att Marx yviga hår och vilt växande skägg var ett vanligt mode bland samtida djävulsdyrkare och crinrar vidare om uppseendeväckande passager ur ungdomsverk som det klassiska versdramat *Oulanem* som ger uttryck för en önskan att förgöra mänskligheten. Karl Marx hushållerska Lenchen Demuth var vittne till hur Marx då och då utförde märkliga ceremonier med upp-och-nedvända stearinljus enligt

Annika Billström lurade Stockholms bilister på 19.818 kronor utanför Contras redaktion

Under perioden 20 mars till 22 juli i år var samtliga parkeringsplatser i kvarteren närmast Contras kontor på Kungsholmen i Stockholm avstängda. Inte så att det inte gick att parkera och inte så att man satt upp förbudsskyltar. Nej, gatukontoret hade skruvat ner de skyltar som förklarade att det var tillåtet att parkera mot avgift. Och dessutom låtit parkeringsautomaten stå kvar. Kvarteret blev snabbt lappisornas favoritmiljö. Minst ett par besök gjordes varje dag. Gatan är bred, det fanns gott om plats. Samtliga liknande gator i Stockholms innerstad har parkering tillåten (mot avgift), det fanns parkeringsautomat och skyltar om parkering mot avgift har suttit i gathörnen i minst femton år.

Ansvarig för gatu- och fastighetsroteln är borgarrådet Annika Billström (s). Sedan Contra en dag konstaterat att tolv bilar fått lappar – och att tio av dessa hade betalt parkeringsavgift i automaten, tyckte vi att det var dags att ta rätt på hur mycket Stockholms stad lurat bilisterna på. När vi trots påstötningar inte fått svar på fyra månader gjorde vi en JO-anmälan. Svaret kom sedan inom en vecka, 19.818 kronor hade staden tagit in i parkeringsautomaten under den aktuella perioden. När vi vände oss till Vägverket för att få rätt på hur många hundra tusen det blivit i böter därutöver fick vi erbjudande om en datakörning om uppgifterna mot en avgift på 450.000 kronor.

känd djävulsdyrkarsed. Marx revolutionärt ideologiska verksamhet skulle i detta perspektiv blott utgöra det medel, varmed han ville störta mänskligheten ner i djupet.

Det heter att av trädet känner man frukterna, och i beaktande av den närmast demoniska och parodiska ondska som Wurmbrand och många andra upptäckt hos kommunismen – kristna prästertvingades i rumänska fängelser av sina fängvaktare bland annat förrätta nattvarden med urin och ekstremit – förefaller teorin om Marx som satanist på intet sätt otrolig.

Obruten kraft

Wurmbrands rörelse förblir en viktig kraft i det godas tjänst in i det nya seklet, och i Sverige är verksamheten sedan några år tillbaka förlagd till Örebro. Martyrernas röst ger ut böcker och traktat och publicerar det så kallade Wurmbrands rundbrev, som under många år redigerades på ett förtjänstfullt sätt av filosofie magister Curt Bergström i Västerås, men som nu har den

portugisiskfödde pastor Adan Alvear som ansvarig utgivare. Rörelsen, som är medlem i International Christian Association, har under senare år ägnat stor energi åt att bistå kristna i det ännu socialistiska/ateistiska Vietnam och planerar en ny drive i det röda Kina med dess barbariska nackskottsjustis och religionsförföljelser.

Ty det är så att förföljelsen mot troende kristna faktiskt tycks ha ökat under senare år. Situationen är särskilt kritisk i islamistiska länder som Iran, Sudan och Saudiarabien och naturligtvis i Kina.

Vi låter slutligen Richard Wurmbrand få ge sin syn på sin och rörelsens framtidsuppgifter med ett citat från en intervju som publicerades i den finländska tidskriften *Kristet perspektiv* (nr 4 1996):

”Jag är nu en gammal man, som varje dag förbereder mig att möta min Skapare och Gud. Samtidigt vill jag gärna också hjälpa andra att bereda sig att möta Gud. Det sker bland annat i kommunistländer som Kina, Vietnam och Kuba, men också i muslimska länder, där regeringen motar-

betar evangeliet. Därför reser jag fortfarande en del. Jag fortsätter också att skriva och har nu gett ut sammanlagt ungefär 20 böcker... Vi ger ut ett Rundbrev på 66 olika språk med information om den lidande kyrkan.”

Den som regelbundet följer de wurmbrandska skrivierna i rundbrevet vet att den såväl språkliga som mentala kraften hos den rumänskfödde pastorn är obruten. Hans krönikor är fyllda av djup andlig insikt och drastiska exempel från det kristna troslivets verklighet i kommunistiska och muslimska länder, långt bort från bekväma svenska kyrkolokaler.

Fotnot: Den som önskar ta del av Wurmbrands rundbrev eller informera sig om Martyrernas rösts verksamhet i allmänhet kan skriva till Martyrernas röst, Box 9045, 700 09 Örebro.

(Reklamens mansbild, forts fr s 10)

vis till Finax för att låna pengar som kan bekosta hustruns köpexcesser.

”Starkt jobbat, P G”...

En godmodig manlig reklamfigur som har sina poänger är ”P G”, den knubbiga och tunnhåriga gestalten som spelar på Oddset för hela slanten och driver den beskäftiga livskamraten Kicki till vanvett genom att äventyra hem och husvagn i sin iver att kamma hem storkovan. Kickis yttrande ”Starkt jobbat, P G” är redan ett bevingat uttryck.

Betydligt obehagligare – och familjefientligare – är då reklamen för Telia-Internet. Här framträder en sällsport kordad, uppblåst familjefader som tror han är världsbäst på Internet men som sitter till klockan tre på natten och funderar på ”on”-knappens funktion. För att ingen tittare skall missa att den här karln är mänsklighetens pest, replikerar ett av barnen ”Skall du flytta hemifrån?” på pappans försäkran om att han vet något som skall göra den övriga familjen gladare.

Ty det är underförstått att familjen egentligen klarar sig avsevärt bättre under enbart den goda och smarta mammans överinseende, ett mänskligt praktexemplar som på ungarnas fråga om hon och barnen skall

gå och ut och äta ”hamburgare” eller ”pizza” med självklar glättighet svarar ”sallad”.

Man kan kräkas för mindre.

En annan odräglig man ur TV-reklamen är han i Statoil-reklamen för biluthyrning. Denne bortskämde pappa, tillsammans med parets bråkiga ungar, driver den gudalikt tålmodiga mamman till vansinne. När de skall tanka vid en bensinmack sticker kvinnan/mamman helt sonika i triumf ifrån sin odrägliga familj. Den tidningsläsande mannen i passagerarsätet tappar hakan i sin häpenhet, medan den starka ”sjutusanjälkar-kvinnan” målar sig med läppstift i sin nya hyrbil som skall föra henne till den välförtjänta friheten.

Ett av många reklaminslag med udden riktad mot familjen.

Familjefientlig kampanj

Fler exempel: Mannen i varuhuset som ser ut som en förvuxen tioåring, desperat när det bara finns en Kalle Anka-tidning kvar och som inleder en frenetisk jakt efter den eftertraktade serietidningen. Den inbilske mannen i diskmedelsreklamen som ondgör sig över radionybeten, att nästan allt arbete i hemmet utförs av kvinnor samtidigt som hans kvinna slavar vid diskbänken i bakgrunden; lyckligtvis sätts han

på plats av den ack så humoristiska kvinnan, som imiterar husets papegoja och mannens omdöme ”o-tro-ligt”.

Så har vi den mesige killen i Edet-reklamen som ger sig själv en mer imponerande bröstvidd genom att stoppa in Edet-ullar innanför skjortan.

För att åter knyta an till temat sexobjekt kan vi slutligen ta den orakade, svettige unge mannen som kommer in på kontoret och halsar en burk Coca Cola Light med påföljden att ett antal damer på kontoret dräglar ohämmat. Det vore självfallet otänkbart med motsvarande reaktion hos ett gäng yngre män över en sexig, ung kvinna.

De flesta TV-tittare och reklamkonsumenter ser sannolikt den mansbild som redogjorts för ovan och som förekommer i ett otal varianter – här har endast ett litet urval presenterats – som humoristiska, ”kul” reklaminslag. Och visst kan man, med all rätt, skratta gott åt Oddsets P-G eller tyngdlyftaren som brakar igenom golvet till en vacker dam i sin reklaminsats för Gevalia snabbkaffe. Flertalet inslag i den mansfientliga genren är emellertid av mindre godmodigt slag, även om framtoningen vill påskina annat.

När till och med marknaden aningslöst anammar vänsterns synsätt har det gått för långt.

Mellanöstern - ett krigsscenario

Av Per Forsman

Det har under många år arbetats för fred i det oroshärjade Mellanöstern. PLO-folk och israeler har kallats till mängder av möten för att de ska ordna upp problemen. Nobla fredspris har delats ut som belöning. Man har ibland velat framställa allt som början på ett nytt harmoniskt kapitel i Mellanösterns historia. Många tycks tro att allt ska bli frid och fröjd, bara palestinierna fått sitt självbestämmande över Västbanken och Gaza.

Men är detta sanningen? Tyvärr är det mycket som tyder på motsatsen. Det är mycket som glöms bort. Man glömmer de bittra krig som utkämpats mellan judar och araber. Man glömmer allt hat och alla slagord som basunerats ut av medierna i den delen av världen.

Det är långt ifrån alla som kommer att låta sig nöjas med att fredsöverenskommelsen skrivits under. De ser i stället judestatens uträderande som den enda och rätta lösningen på problemet. Först då kommer de att låta sig nöjas. Israel har genom fredsöverenskommelsen krympt, och det innebär att landet rejält måste satsa på försvaret. Likaså blir marginalerna mindre och försvaret måste mer än någonsin vara på sin vakt.

Syrien värsta fienden

Den värsta fienden, Syrien, är bättre rustad än någonsin för krig. Från Sovjetunionen köptes mängder av toppmoderna vapensystem av alla slag. Nordkorea har sänt skepp fullastade med missiler, vapen som kan nå långt in på fientligt territorium med sitt bagage - antingen väldiga mängder explosiva ämnen eller andra dödliga blandningar. Att utveckla biologiska och kemiska vapen är betydligt lättare och fordrar mindre kunskap än att tillverka kärnvapen.

Från Iran har Syrien också erhållit en hel del hjälp. Länderna är goda vänner. I kriget mot Irak ställde sig ledarna i Damaskus på persernas sida, trots att det var ett arabland de stred mot. I Bekaa-dalen finns stora anläggningar för gerillaverksamhet som

Syriens diktator Assad tillhör Israels mest oförsonliga fiender.

stöds av de bägge länderna. Hizbollagerillan opererar därifrån och angriper ständigt israelerna. Gerillan har också försetts med alltmer sofistikerade vapen. I en tid då vapentechniken utvecklas alltmer kan tyvärr även mindre nogräknade länder och organisationer rusta sig och bli slagkraftiga. Sådana som också är beredda att utan samvete använda dem för att uppnå sina mål.

Menachem Begin och Ariel Sharon drev 1982 ut Yassir Arafats PLO från Libanon. Folket i norra Israel skulle ges möjlighet att leva i fred. Det skulle inte ständigt behöva utsättas för attacker från norr. Men nu finns det i stället andra som sköter den verksamheten. Det är mycket svårt, för att inte säga omöjligt, för oss som lever i trygghet att föreställa oss hur landets invånare upplever sin situation.

I de libanesiska valen segrade den syrienvänlige presidentkandidaten. Libanon är en del av ett framtida Storsyrien. I planerna på ett sådant rike ingår också det som nu är Israel.

Syrien har den senaste tiden genomfört stora övningar både i Libanon och södra delen av sitt eget land. Detta har skapat en viss oro i Israel. Övningar som dessa skulle när som helst kunna vändas till ett anfall mot landet. Syriens president Hafez al Assad skulle säkerligen vilja kröna sig till arabvärldens konung genom att slutligen besegra Israel i krig. Att få tillbaka Golanhöjderna genom en fredsöverens-

kommelse skulle för syrierna upplevas som att erkänna att man besegrats. Lusten att ge igen efter så många nederlag är stor i Damaskus; gång på gång har man fått se sig besegrat av den lilla staten.

Skrämmande totalt krig

Teheran skulle i ett krig mot Israel ställa upp hundra procentigt. I den islamiska republiken skulle det ses som ett heligt krig ämnat att befria Jerusalem med dess klippmoské. Vad skulle kunna hända om syrierna kände sig alltmer intresserade av att testa den egna förmågan mot Israel? Om de istället för förhandlingar ville ta tillbaka det som de anser vara sin mark? Israels försvarsstyrkor har en enorm styrka och slagkraft. Den enda möjligheten att rubba dem är ett mycket intensivt och synnerligen plötsligt överraskningsanfall. Detta är motståndarna väl medvetna om.

Det är något mycket skrämmande som skulle kunna bli verklighet. Det är då inte frågan om ett begränsat krig. Det är ett totalt krig. Israelerna kan inte lägga sig på knä och tro att motståndaren låter sig nöjas och drar sig tillbaka. Det är frågan om att segra eller dö. Det är ett krig som bygger på genuint hat. Israel ska krossas i grunden, raderas ut från listan över jordens länder.

Följande skulle kunna utspelas: syrierna sätter in ett massivt missilfall mot alla flygfält i Israel. Direkt efteråt vänder man stridsövningar till ett direkt anfall med alla

vapenslag. Från södra Syrien attackerar pansartrupperna Golanhöjderna, och från Libanon tränger styrkorna in i Galiléen. Robotarna fortsätter att hagla ned över israeliska militäranläggningar. Kriget är ett faktum. MiG-planen slår till med kraft, fullastade med bomber och raketer. Israels flygvapen har vid otaliga tillfällen bevisat sin höga kvalitet – men vid ett tillfälle då flygbaserna effektivt slås ut skulle det inte hjälpa mycket.

Arabvärlden sluter upp bakom syrierna. Irak sänder iväg hundratals Scud-missiler mot Tel Aviv, Haifa och andra städer. Kemiska och biologiska stridsmedel sprider sig överallt.

Palestinierna glömmer allt vad fredsöverenskommelse heter och reser sig till ett våldsamt uppror. Gerillatrupper anfaller Israels gränstrupper. I de arabiska och iranska städerna drar väldiga demonstrationståg fram. Man bränner den blåvita flaggan med Davidsstjärnan och slagorden kräver judestatens förintelse. Hizbollah-gerillan sänder iväg alla sina självmordskandidater på uppdrag.

De arabiska trupperna tränger allt längre in i Israel och närmar sig städerna. Över hela världen undrar folk nu vad israelerna kommer att göra i detta läge. Kommer man uppgivet att acceptera att man denna gång inte lyckades avvärja anfallen och snabbt försöka få igång fredsförhandlingar? Kalla på omvärldens hjälp? Ringa upp dem som lovat att man också skulle vara mån om judarnas rättigheter?

Vänder inte andra kinden till

De israeliska ledarna lämnar emellertid inte något åt slumpen. De vill inte än en gång låta sitt folk förödmjukas och utelämnas till världens godtycke. Denna gång ska israelerna försvara sig med järnhand. Frenetiskt vill man slåss för sin existens. Det stridsflyg Israel har kvar kämpar tappert och skjuter ned mängder med syriska plan och helikoptrar. På marken strider man bittert – det blir mycket blodigt. Den israeliska försvarsmakten sländer också iväg Jeriko-missiler med kemiska stridsmedel mot fienden.

Försvarsstyrkorna skulle inte vända andra kinden till. De skulle inte låta sig drivas ut i havet och uppfylla de radikala arabernas dröm. De skulle inte likt judarna på klippfästningen Masada självmant gå i döden efter att ha förlorat kampen. De skulle göra allt som stod i deras makt, de skulle använda alla de konventionella va-

pen som stod till deras förfogande. De skulle slåss till sista man, till sista blodsdroppen.

Men om det ändå inte hjälper. Om de arabiska styrkorna tränger allt längre in på territoriet? Om det egna flygvapnet är decimerat till ett otillräckligt antal plan, om armén inte klarar av att bemöta attackerna från norr och öster? Vad skulle då vara vinnnet med alla fredsförhandlingar? I försvarshögkvarteret i Tel Aviv fattar man ett avgörande beslut. Något radikalt måste

göras innan det är för sent. Landet kan i slutänden i ett krig enbart förlita sig på sina egna styrkor och sin egen stridsvilja. Israel måste tillgripa sitt absolut kraftigaste vapen, sitt trumfkort. Upp ur de hemliga lagren plockas de nukleära stridspetsarna fram.

I ett våldsamt anfall som saknar allt motstycke i världshistorien slår israelerna tillbaka mot angriparna. Damaskus och Teheran blir huvudmålen – städerna pulv-

Kommer Israel åter att bli den stora syndabocken vid ett krig som inleds av arabstaterna?

riseras. Kanske får också Bagdad sin portion för sitt angrepp och som "tack" för Scud-angreppen under Gulfkriget.

Otäck och överkligt

Att Israel i sina lager har kärnvapen, en del mycket kraftiga, torde inte vara en hemlighet för den som är det minsta insatt i Mellanöstern-konflikten. Det judiska folket har fått lida oerhört genom historien. I ett läge där landets och folkets framtid åter står på spel kommer man med mycket stor sannolikhet att försvara sig med alla tillgängliga medel. Omsorgen om det egna torde då väga tyngre än alla internationella överenskommelser.

Ovannämnda scenario är otäck och litet överkligt, men likväl tyvärr inget som är helt osannolikt. Hur Mellanöstern skulle bli efter det totala kriget är det svårt att spekulera kring. Hur skulle omvärlden ställa sig för att på ett lämpligt sätt ordna upp det virrvarr som då torde råda i de besegrade länderna? Kan folken alls fortsätta leva där? Och vem kommer att få bära skulden? Blir det åter Israel som blir beskyllt? Blir det igen judarna som blir utpekade som syndarna, och detta för att de inte snällt godtog att bli utplånade från jordens yta?

Ska de då bestraffas med sanktioner och uteslutningar? Det kan låta vidrigt, men sannolikheten att det blir just så är överväldigande stor.

För undvikande av missförstånd vill vi understryka att recensionen av Kati Martons bok Döden i Jerusalem (om Folke Bernadotte) i förra numret av Contra refererade Kati Martons uppfattning, inte recensenten Marek Zytos.

Kommandanten i Auschwitz

Av Tommy Hansson

Rudolf Höss (1900-47) hörde inte till de högsta tyska nazistledarna, ej heller till de mest brutala. Ändå har just Höss gärning givit oss de mest skrämmande insikterna i nationalsocialismens innersta väsen. Höss var nämligen kommandant i utrotningslägret Auschwitz i Polen 1940-43. Han dömdes till döden av Högsta folkdomstolen i Warszawa den 2 april 1947 och hängdes i Auschwitz 14 dagar senare.

Rudolf Höss växte upp i utkanten av Baden-Baden och flyttade vid sju års ålder med sin familj till Mannheim i södra Tyskland. När Första världskriget bröt ut ville Höss av hela sin själ bli soldat, och 1916 lyckades han trots sin underårighet komma in i det regemente där hans far och farfar hade tjänat, Tjugoförsta badiska dragonregementet.

1917 förflyttades unge Höss enhet till Palestina-fronten, där han sårades i striderna. Under denna tid kom Höss till full insikt om att hans rätta håg ej stod till prästyrket, det yrkesval han dyrt och heligt lovat sin strängt katolske far att underkasta sig. Han ville istället bli yrkesmilitär. I likhet med så många andra nationalsocialistiska ivrare kom Höss att tjänstgöra i en så kallad frikår under de invecklade strider som följde i krigets kölvatten. Han tillhörde frikåren Rossbach som kämpade i Baltikum, Mecklenburg, Ruhr-området och Ober-Schlesien.

"Blut und Boden"

Den 15 mars 1924 var en skickelsediger dag för den 24-åriga Rudolf Höss, som då dömdes till tio års straffarbete för att som ledare ha deltagit i ett "femmord", en brutal hämndaktion mot en folkskollärare som hette Kadow vilken misstänktes för att ha förrätt sabotören Leo Schlageter till den

franska ockupationsmakten. Av de utdömda tio åren behövde dock Höss endast avtjäna fyra i ett fängelse i Brandenburg 1924-28.

Schlageter var liksom Höss nazist och frikårsman och avrättades av fransmännen den 26 maj 1923. Det var för övrigt i ett drama som hämtade sin titel från Schlageters efternamn som de berömda orden "När jag hör ordet kultur osäkrar jag min pistol" föll; yttrandet brukar eljest felaktigt tillskrivas Göring eller möjligen Goebbels.

Under sin fångenskap kom Höss till klarhet om sin bestämmelse i livet. I sina memoarer *Kommandant i Auschwitz* uttrycker han det så: "För mig fanns det bara ett mål för vilket det lönade sig att arbeta, att kämpa – en egen gård och en sund och stor familj. Detta skulle ge mening åt mitt liv, bli mitt livsmål." Denna målsättning var ganska typisk för det romantiskt färgade, "germanska" ideal som går under benämningen *Blut und Boden* (Blod och jord) som vägledde den nationella tyska rörelsen efter Första världskriget.

Men ödet skulle som bekant ha annat i beredskap åt Rudolf Höss. Efter frigivningen återupptog han sina förbindelser med rörelsen Artamanerna, med Höss ord "ett samfund av unga, rasmedvetna människor... som kom från de nationellt sinnade partiernas ungdomsrörelser och som ville finna vägen tillbaka till ett sunt och hårt men naturenligen levnadssätt på landet,

bort från städernas, i synnerhet storstädernas osunda, splittrade och ytliga liv."

Med andra ord: en nationalsocialistisk "gröna vägen"-rörelse. I denna mötte Höss sin hustru, som jämte sin bror också anslutit sig till Artamanerna. De gifte sig 1929. Från artamanerrörelsen var steget till *Schutzstaffeln* (SS) inte särskilt långt. Enligt SS rangrulla blev Höss SS-kandidat den 20 september 1933, året för Hitlers maktinträde, och den 1 april 1934 blev han SS-man.

Något hårdande liv på landet i familjens sköte blev därefter inte aktuellt för Höss.

En ganska vanlig man...

Redan tidigt började Hitlers regim uppföra koncentrationsläger i vilka "statsfiender" skulle interneras. Rudolf Höss första tjänstgöring inom ramen för detta system ägde rum i Dachau utanför München. Han fungerade där som block- och rapportledare. 1938 förflyttades Höss till Sachsenhausen nära koncentrationslägret Oranienburg omkring tre mil norr om Berlin. I Sachsenhausen var han först adjutant men avancerade snart till lägerchef.

Under tiden för Höss tjänstgöring i Sachsenhausen 1938-40 bröt Andra världskriget ut. En vändpunkt inträdde nu i koncentrationslägrens vederstyggliga historia. "Men vem kunde då förutse de fruktansvärda uppgifter som under krigsåren

Den berömda och beryktade porten till koncentrationslägret i Auschwitz, "Arbetet skapar frihet".

Leo Schlageter, en nationalsocialistisk sabotör som arbetade bakom fransmännens linjer i det ockuperade Ruhr-området. Hans öde blev en viktig del i Rudolf Höss liv.

skulle tillfalla koncentrationslägren", frågar sig Höss retoriskt i sin memoarbok.

Det mest fruktansvärda avseende Rudolf Höss brutala gärning inom den nazityska utrotningsindustrin är kanske, att han personligen inte var det monster man föreställer sig att en massmördare av hans kaliber måste vara. På åtskilliga ställen i sin bok redogör Höss för sina egna upprörda reaktioner inför exempelvis massavrättningar och offentliga bestraffningar. Han ogillar alltför brutala och sadistiska koncentrationslägervakter och SS-män och är en stor djurvän.

I själva verket var Rudolf Höss chockerande nog en ganska vanlig man som blev det han blev, inte beroende på någon stor personlig ondska, utan därför att han kom att fascineras av den nationalsocialistiska ideologin vilken han med sedvanlig tysk auktoritetstro underkastade sig i förvisningen att den skulle rädda Tyskland.

Kommandant i Auschwitz

Auschwitz är det tyska namnet för det polska Oswiecim, beläget mellan Katowice och Krakow i det polska sydöstra Oberschlesien. Rudolf Höss hade under sin karriär inom koncentrationslägerindustrin gjort sig känd för sin obändiga verksamhetslust och organisationsförmåga, varför det blev han som den 4 maj 1940 utsågs till kommandant i Auschwitz

med uppgiften att bygga ut vad som ursprungligen var en polsk artillerikasern till koncentrationsläger. Sommaren 1941 kom ordern från *Reichsführer SS* (RFSS), Heinrich Himmler, att alla judar skulle likvideras. Läget i Auschwitz skulle bli den huvudsakliga utrotningsanstalten.

Hur reagerade kommandanten inför denna omänskliga uppgift? Därom behöver vi inte tveka, ty han lämnar själv följande besked i sina minnesanteckningar: "Judarnas liv och död gav mig verkligen många olösliga gåtor att fundera över... Denna massutrotning med allt som den förde med sig gick naturligtvis inte helt spårlöst förbi dem som deltog i den... Många av dem som var med kom ofta till mig under mina kontrollbesök i avlivningssanläggningarna för att bli kvitt sina intryck, flytta över det som tryckte dem på mig, för att jag skulle kunna lugna dem. Vid dessa förtroliga samtal framkom ständigt samma fråga: Är det nödvändigt, det som vi måste göra här? Är det nödvändigt att hundratatusentals kvinnor och barn måste utrotas?"

Också Höss, den som verkställde massutrotningen i Auschwitz å Hitler-regimens vägnar, tillät sig känna olust och tvivel. Han menade sig dock inte ha annat val än att såväl inför sig själv som andra döva samvetets röst sålunda: "Och jag, som själv otaliga gånger ställt mig samma fråga i mitt innersta måste avfärda dem med Führers order, den enda tröst jag kunde ge. Måste tala om för dem att denna förintelse av judendomen var nödvändig för att för all framtid befria Tyskland och våra efterkommare från våra värsta fiender."

För att överhuvudtaget bli i stånd genomföra massutplånandet av främst judar men också av zigenare, kommunister, homosexuella, Jehovas vittnen med flera grupper var det nödvändigt för Höss och hans hantlangare att göra sig själva döda för alla normala mänskliga hänsyn. Det var också denna obevekliga hårdhet som var det personliga idealet för varje SS-man. SS var den elitgruppering som var ämnad att leda det Tredje riket och de germanska folken – arierna – in i den nya, strålande framtiden.

Förintelsen

Liksom alla andra bemärkta nazistledare sökte Rudolf Höss gömma sig undan rättsvisan efter krigsslutet 1945. Han anhölls den 11 mars 1946 av den brittiska militärpolisen nära Flensburg i Schleswig-Hol-

stein i norra Tyskland och kom att anlitas som vittne i flera av krigsförbrytarrättegångarna 1946. I Nürnberg framträdde han som försvarsvittne (!) för en av de huvudanklagade, Gestapo-chefen Ernst Kaltenbrunner.

Den 25 maj utelämnades Höss till Polen. Åtal väcktes av den polska Högsta folkdomstolen, som upprättats just för att rannsaka och döma krigsförbrytare. Under den tid som gick från det att han utelämnats till det att domen föll den 26 april 1947 satt Höss i rannsakningsfängelse i Krakow. Det var då han skrev ned de anteckningar som ligger till grund för memoarerna *Kommandant i Auschwitz*. Dessa gavs först ut på polska i början på 1950-talet, kom därpå ut i tysk upplaga och förelåg i svensk översättning 1979. 1996 gav Norstedts förlag ut boken i pocketupplaga.

Rudolf Höss hängdes för sina brott mot mänskligheten den 16 april 1947. Men hans minnen bär bestående vittnesbörd om en av mänsklighetens allra mörkaste perioder. Ty jämte vittnesmålen från den globalt uppmärksamade Nürnberg-processen och koncentrationslägrens överlevare visar Auschwitz-kommandantens berättelse utan varje spår av tvekan, att den nationalsocialistiska Förintelsen är ett historiskt faktum som ingen människa vid sunda vätskor kan förneka.

Precis därför bör Höss memoarer sättas i händerna på våra ungdomar och göras till obligatorisk läsning åtminstone på gymnasienivå. Det finns knappast mer övertygande vittnesmål om Förintelsens autenticitet än det som föreligger från en av de böddlar, som gjorde den möjlig.

Även en till synes stillsam familjefar som Rudolf Höss kunde i Adolf Hitlers tjänst förvandlas till en brutal kugge i nationalsocialisternas utrotningsapparat.

BREV TILL CONTRA

Per Albin var okunnig

Tydligt var Per Albin Hansson uselt påläst, liksom hans anhang. Det framgår av att de ansvariga för den svenska steriliseringskampanjen inte kände till att August Strindberg redan konstaterat att det bara fanns dåliga karlar kvar. I *Röda rummet* från 1879 kan man läsa följande:

"Nationen saknar helt nationalitet, ty rasen var redan förstörd genom utskrivning under de dumma erövringskrigen. Av den enda miljön som på Gustav II Adolfs tid funnos i landet, utskrevos och fördärvades sjuttiotusen fullmåliga karlar. Hur många Karl X, XI och XII förstörde kan jag inte säga, men man kan förstå vilken avel de hemmavarande skulle ge, då de alla voro kasserade kronovrak."

Nå, vad tycks – vi är således ett land som har våra rötter i enbart kronovrak. Är det mätte därför landet ser ut som det ser ut?

Skandaler i kommuntoppar vittnar ju om vrak på vrak. Och nu har ju även Amnesty börjat undervisa svenska poliser bland annat om att de inte får döda folk så att säga hur som helst. Av senare uttalanden verkar det som om polisen inte ens fattar att den måste lyssna till Amnesty. Nå, det är väl inte att begära när vi är ett folk som har våra rötter i idel kasserade kronovrak...

Jag tänker även på den senaste skandalen – vi har varit en samling skumma hylare som köpt massor med stulna diamanter från mördarbyken i söder. Men vad är att göra? Hur var vi? Jag har tittat i några böcker som presenterar vad forskarna har kommit fram till i de hittills hemliga arkiven.

Vi hade en ÖB som lunchade eller dinerade med den tyske generalen i Norge, en ärkebiskop som teg när han fick ett nödrop från de mördades företrädare där i söder, och hur var det med statsledningen? Ack, kungen utdelade en hög utmärkelse till den senare avrättade mördarhövdingen Göring. Och i Lund fanns det nästan enbart huvudlösa typer bland professorer och andra och hur var det sen – gjorde inte Sverige sig skyldigt till brott mot mänskligheten, när statsledningen körde ut folk som sökt skydd här i landet? Skulle alla klassas som förbrytare så blir det inte många över.

För övrigt – just nu är det på Hallandsåsen det stora och farliga finns, förmodar man. "Hallandsåsen inte värst", noterar *Affärsvärlden* och talar om att radonsjuka hus, som Sverige lusats ner med av s-folket, är farligare. Men det är ju inte ett franskt eller annat företag som står för det utan s-partiet. Och då blir det som känt annat ljud i skällan.

Evald Olsson

Skotten i Ådalen

Då "skotten i Ådalen" nämns i tidningarna heter det att "militär sköt på arbetarna". Få vet sanningen, och då *Contra*'s läsare är en vaken grupp, kan det vara på sin plats att ge den. Fakta är att landshövdingen ville använda polis, men polisen vägrade och därför vände han sig till militär (15 i Östersund) för att skydda de så kallade strejk-brytarna som bodde på en båt i hamnen. Kapten Mesterton, som var ledig denna helg, blev uppringd i sin bostad och beordrad att tjänstgöra. De enda soldater som fanns på regementet (övriga var lediga) var de nyinryckta som knappt lärt sig att marschera, och än mindre att hantera ett gevär. De skulle alltså hindra arbetarna, som var beväpnade med stenar och käppar, för att handgripligen ge sig på strejkbrytarna.

Soldaterna var utplacerade på en kulle och blev bombarderade med stenar. En av de nyinryckta 18-åringarna fick i nervositet av misstag iväg ett skott och sedan ännu en nervös och rädd vämpliktig som fick iväg ett skott.

Det var alltså ingen som "sköt arbetare".

Kapten Mesterton led resten av sitt liv över vad som hände denna helg. Även hans familj drabbades av skotten. Många år senare då en sonson skulle lämna in bagage på Stockholms Central för förvaring och de såg hans namn vägrade personalen att ta emot det. De hade sett filmen "Ådalen 31" som just då var aktuell på bio och hade med egna ögon sett "sanningen".

En lögn som upprepas blir till sist en sanning, något som utnyttjades av dr Goebbels i Nazityskland. Jag har inte heller hört P-O Enqvist någonsin ta avstånd från sin lögnaktiga version av Ådalen.

Mina kunskaper om Ådalen har jag fått

genom min far, som var officerskamrat med kapten Mesterton.

Bengt Barkman

Dramatik för Libanons kristna

Situationen för de kristna i arabvärlden är dramatisk. Och särskilt i Libanon, där hälften av den kristna befolkningen lämnat landet. För 22 år sedan fanns det en miljon kristna i landet. Idag finns bara en halv miljon kvar. De kristna är maroniter och (för att låna tidningen *Vårt Lands* ord) "liberala och älskar frihet, vilket gör att de trivs dåligt i ett land där den muslimska majoriteten får ett allt hårdare grepp om makten".

Detta är självklart dramatiskt för de kristna i Libanon, men också för den libanesiska staten. Men orsaken till de kristnas flykt är också en annan. Syriens över tjugoåriga ockupation och stadigt starkare grepp om libanesisk politik bidrar till att de kristna lämnar landet. Aldrig förr har det syrisk inflytandet varit större och den libanesiska oavhängigheten svagare. Den reella makten ligger till en stor del i Damaskus och inte i Beirut.

När påven i början av maj besökte Libanon uppmanade han till försoning mellan kristna och muslimer. Han talade också om "fullständig suveränitet" för Libanon, något som i klartext betyder såväl syriskt som israeliskt tillbakadragande från libanesiskt territorium. Och innan han lämnade Libanon undertecknade han ett uttalande författat av de maronitiska biskoparna som i klartext sa samma sak. Påvens uppmaning för "fullständig suveränitet" har enligt min uppfattning också en udd riktad mot USA och andra länder, som verkar ha förståelse för den syrisk ockupationen. Det krävs internationell respekt för Libanon. Landets oavhängighet och suveränitet måste återupprättas innan det är för sent.

Nils Tore Gjerde

BOK-NYTT

Asiatiska utmaningar

Den hisnande ekonomiska utvecklingen i Ostasien har med rätta tilldragit sig stort intresse i väst. Efter att länge ha betraktat det asiatiska framgångsexemplet med farbroderlig välvilja, har ledande västdemokratier under senare år tagit utvecklingen i nämnda del av världen på så stort allvar att varningsrop höjts och handelshinder rests. Både vänster- och högerkrafter i USA förespråkar i dag handels-sanktioner och en allmän protektionism i syfte att skydda den amerikanska industrin.

Det började med att Japan efter det Andra världskrigets slut reste sig ur askan för att i dag vara världens näst mest framgångsrika ekonomiska makt. Därefter uppträdde Sydkorea och Taiwan på framgångsarenan och började snart, jämte statsstaterna Hong Kong och Singapore, benämnas "asiatiska under" även de. De senaste asiatiska succéerna är Thailand, Indonesien och Singapore, och nu börjar även Filippinerna vakna ur en lång Törnrosa-slummer. Också de ännu kommunistiska Kina och Vietnam har lyckats åstadkomma en utveckling som åtminstone en del bedömare imponeras av. De enda länderna som tycks ha ohjälpligt sackat efter i den ostasiatiska utvecklingen är Laos, Kambodja och Burma, samtliga socialistiska diktaturer (vad annars?).

Timbro Tendens har nyligen uppmärksammat de dramatiska förändringarna på den asiatiska scenen genom en behändig volym betitlad *Asiatiska utmaningar* (85 sidor) med Tomas Larsson som redaktör. Skriften orienterar på ett intressant sätt genom fyra skickligt utvalda essäer om den ostasiatiska ut-

vecklingen: "Myten om det asiatiska miraklet" av Paul Krugman; "Hur Ostasien klarade det: den avancerade kursen" av Jim Rohwer; "Asiens alltmer framträdande medelklass" av David Martin Jones; samt "Asiens röst" av Mahatir Mohamad.

Det uppträdande med den här volymen är att den inte bara anknyter till tidigare skildringar av de enorma asiatiska framgångarna utan i hög grad utvidgar diskussionen genom att skärskåda frågorna ur nya infallsvinklar. Paul Krugman hävdar till exempel att Asiens "mirakel" är en myt och finner likheter mellan nämnda utveckling och utvecklingen i Sovjetunionen på 50- och 60-talen, då partichefen Krusjtjev gästade om att Sovjet skulle "begrava väst" och samtidigt gav anti-kommunisterna vatten på sin kvarn. David Martin Jones ifrågasätter för sin del bilden av den nyrika medelklassen som murbräcka för en demokratisk utveckling.

Frågan är dock om inte bokens avslutande uppsats av Mahatir Mohamad är den stora behållningen. Mohamad är sedan 1981 premiärminister i det alltmer framgångsrika, muslimska Malaysia, som på sistone

hamnat i blickfånget genom de svåra miljöproblemen som uppstått tack vare omfattande bränder i Indonesien. Mohamad prisar de asiatiska framgångarna samtidigt som han kritiserar livsstilen i väst. Följande ord borde skrivas i eldskrift att läsas av alla människor i vår del av världen:

"Trots att man främst är kristna har västvärldens samhällen i modern tid bevittnat en i det närmaste fullkomlig separation mellan religionen och det sekulariserade livet och det gradvisa ersättandet av religiösa värderingar med hedonistiska. Materialism, njutningslystnad och själviskhet florerar... Därför är dagens västerländska samhällen fyllda av familjer med bara en förälder där incestuöst beteende frodas, med homosexualitet, med samboende, med obegränsad girighet, med bristande respekt för andra och självfallet med förkastande av religiösa läror och värderingar. Människorna som lever i en sådan miljö har ingenting att hålla fast vid."

Asiatiska utmaningar lyckas på begränsat utrymme ge en högintressant orientering av en för hela världen utomordentligt viktig utveckling. Det enda som i någon mån drar ner helhetsintrycket är en mindre lyckad översättning av Lars Ahlström, vilken säkert klarar av den ekonomiska terminologin men tyvärr visar en allmän språklig osäkerhet som får honom att till exempel beteckna en nation som "de", sätta kommatecken på fel ställen och så vidare. Att meningar i några fall lämnas ofullbordade eller obegripliga kan möjligen skyllas på bristfällig korrekturläsning, en syssla som våra moderna förlag sorgligt försummar.

Tommy Hansson
Tomas Larsson (redaktör):
Asiatiska utmaningar. Timbro Tendens. ISBN 91-7566-335-X.

Civilt samhälle contra offentlig sektor

Sex personer har skrivit kvalificerade inlägg under redaktion av Lars Trägårdh, som själv skrivit det inledande kapitlet, "Svenskhet och civilitet".

Författarna är ekonomer, historiker och statsvetare. De är Peter Aronsson, Mats Dahlkvist, Bo Rothstein, Lena Sommestad och Hans L. Zetterberg.

Medlemmarna i detta kompetenta sällskap är kända som banbrytare och nytänkare. De är både kritiker och försvarare. Deras varierande resonemang är skickligt genomförda. Ämnet för diskussionerna är den svenska välfärdsstatens framtid. Boken syftar till att få igång ett konstruktivt resonemang kring villkoren för omsorgen samt demokratins möjligheter under det sena 1990-talet.

Bokens innehåll är långtifrån lätt att greppa. Det är omfattande och visar i historisk dimension jämförelser mellan Sverige, USA, Tyskland och andra länder välfärdssamhällets kris. Den offentliga sektorns roll avhandlas – dess ideologi, storlek och innehåll.

En av de frågeställningar som bearbetas är den svenska socialpolitiken, hur den främjar respektive undergräver individens oberoende.

Exempel. Stor offentlig sektor betyder många kvinnojobb, som i sin tur kräver subventionerad barn tillsyn, som kostar mycket pengar ledande till skattehöjningar och så vidare. Bra för kvinnorna, men en ond cirkel för flertalet.

Bo Rothstein menar att kvinnan är "stigmatiserad" genom sitt bidragsberoende, alternativt inte arbetar och således befinner sig utanför den naturliga

gemenskapen i samhället. Marknaden och staten har "koloniserat" det civila samhället som principiellt lika med familjer, föreningar, kompisar. Många kulturländer bygger samhällen på civilsamhället, i synnerhet på familjen. Författarna, som forskat själva och även har penetrerat andras forskning inom sina respektive områden, kan notera att det civila samhällets utforskande är ett försummat område.

I boken återfinns såväl försvarare som kritiker av uppfattningen om det civila samhället. Dess främste ideolog och försvarare, Hans L. Zetterberg förespråkar en ny balans mellan stat och marknad. Det civila samhället besjulas även av broderskapsmoral som utvecklar demokratin. Det "starka samhället", som vänstertermen lyder, är alltför hämmande, tryckande och för mycket av väktare och tillrättaliggare. Zetterberg står för ett slags tredje ståndpunkt i svensk politisk debatt.

Den hårdaste kritiken mot talet om det mjuka, civila samhället, medborgarsamhället skjuts av från Lena Sommestad och Mats Dahlkvist. Sommestad anser att flertalet bidrag i boken inte utvärderar civil-

samhällets möjligheter i ett köns- eller generationsperspektiv. Det gör hon följaktligen själv. Hennes resultat blir, att vår stora offentliga sektor är ett resultat av verkliga eller förmentade behov som kvinnor och lägre samhällsklasser har formulerat. Mats Dahlkvist visar på avsaknaden av kontakt mellan det civila samhället och den politiska filosofin och dess traditioner.

De ställer frågan om inte den växande offentliga sektorn har urholkat privat ansvarstagande. Kanske har informell gemenskap slagits sönder av den nya eliten, bestående av professionella byråkrater och politiker. Har de kanske rentav underminerat demokratin? frågar sig författarna. *Arne Sundström*

Lars Trägårdh (red): Civilt samhälle kontra offentlig sektor. SNS förlag.

Sverige är inte neutralt längre

Under en lång följd av år har den officiella svenska utrikespolitiska doktrinen, den som uttrycks med orden "alliansfrihet i fred syftande till neutrali-

tet i krig", varit en nästan helig nationell ledstjärna. Trots förändringarna i vår omvärld efter västs seger i det kalla kriget hyllas doktrinen alltjämt inom den svenska utrikesförvaltningen och inom framförallt socialdemokratin.

Nu hävdar emellertid den djupt initierade säkerhets- och försvarspolitiska debattören Ingemar Dörfer, forskningschef vid Försvarets forskningsanstalt (FOA), i boken *Sverige är inte neutralt längre* precis det som boktiteln utsäger – den internationella utvecklingen har helt enkelt sprungit ifrån den svenska neutraliteten. "Efter västs seger i det kalla kriget", heter det i bokens baksidestext,

"finns en västlig säkerhetsregim ledd av de stora demokratierna Förenta Staterna, Tyskland, Storbritannien och Frankrike".

Men Sverige har alltså inte alls hängt med. I och för sig finns en medvetenhet om att de säkerhetspolitiska och militära förutsättningarna har förändrats under 90-talet, men den gamla sega neutralitetsretoriken hänger tjurigt kvar. Vilket kan förefalla märkligt, då Sverige jämte Finland enligt Dörfer "deltar i en myriad av säkerhetspolitiska möten, aktioner, manifestationer, överläggningar med de västliga staterna i FN, OSSE, VEU och genom PFF också i NATO" (sidan 105).

Dörfer redovisar med sitt faktsäckade resonemang på ett lugnt och övertygande sätt varför Sverige och det östliga broderlandet bör lägga om kurs och anamma det västliga säkerhetssamarbetet fullt ut. I bokens sista mening (sidan 148) skriver han:

"Det är dags för Finland och Sverige att använda sina avsevärda säkerhetspolitiska resurser på ett sätt som både ger dem utdelning och gör dem rättvisa."

Tommy Hansson
Ingemar Dörfer: Sverige är inte neutralt längre. Timbro. ISBN 91-7566-319-8.

CONTRA

I 1998

Tommy Hansson kommer att besöka Korea inför det stundande presidentvalet. Hans rapport kommer i nästa nummer. Vi kommer också att granska hur svenska domstolar struntar i svensk lag och ger efter för utländska politiska påtryckningar. Vi ska också se vad som hände med Contras "politiskt omöjliga" klisteretiketter och hur många av de politiskt omöjliga kraven som faktiskt förverkligats under de gångna tio åren.

...kommer i februari